

N U M M E R 5 7 6 Å R G A N G M A R T S 1 9 5 4

DANSK FOTOGRAFISK TIDSSKRIFT

Mahogni kamera 9×12 kvadratisk

forsynet med:

Forskydelig front. — 45 cm udtræk med tanddrev.

Bevægelig bagramme for metalkassetter med normal'fals.

Pris med 2 objektivholder kr. 330.00 brutto.

E. JUL. HOTHER

Palægade 5 - København K. - C. 11898 - C. 9747 - Palæ 97

Atelierudstyr - Apparater - Mørkekammerudstyr

E. BEHNKE

FOTO EN GROS

Nørrebrogade 26 · København N.

C. 14481

Plader - Film - Papir - Tilbehør

fh. **JULIUS C. JENSEN**

RAMME-INDUSTRI-HUSET

Fabrik for fine broncerammer

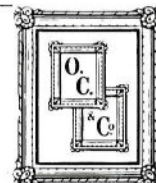
Krausesvej 2 - København Ø.
Telefon TRIA 1202

O. Collstrop & Co.

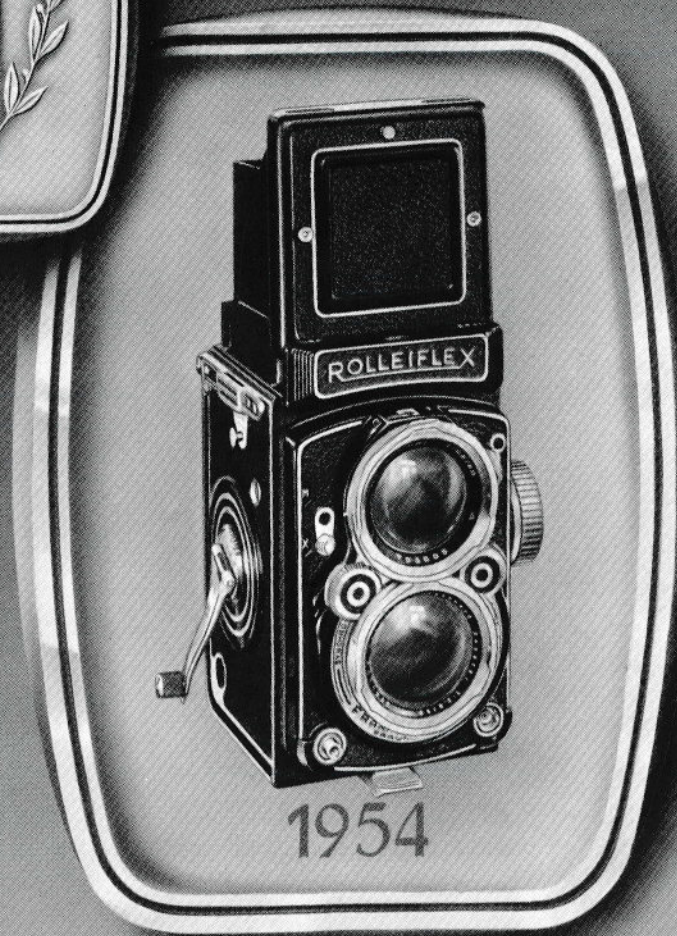
Smukke stilfulde fotografirammer i ægte bronze

SDR. BOULEVARD 67 - KØBENHAVN V. - TLF. VESTER 1019

75 år
førende i konstruktion
og ydelse

FRANKE & HEIDECKE · BRAUNSCHWEIG

INTERNATIONAL
ROLLEI-JUBILÆUMS-KONKURRENCE

✱ Bestil konkurrencebetingelserne hos

PHOTO-TONE, AKTIESELSKAB, SUHMSGADE 1, KØBENHAVN K. TLF. C. 4715-4718

LINHOF TECHNIKA 6×9, 9×12 og 13×18 - LINHOF STANDARD PRESS 9×12

NORDISK OPTISK KOMPAGNI A/S

Nr. Farimagsgade 3-5 - KØBENHAVN K. - Telefon Minerva 3280

EXAKTA

6x6 cm

Det ideelle 6x6-kamera...

eenøjet, parallaxefrit spejlreflexkamera
med udskiftelige objektiver
med udskiftelige bagvægge
med fuldstændigt ubeskåret matskivebillede
med spaltelukker fra $\frac{1}{1000}$ til 12 sek. T&B
med selvudløser fra $\frac{1}{1000}$ til 6 sek.

Pris: Exakta 6x6 med
Tessar 1:2,8/80 mm kr. 1650,-
taske hertil kr. 70,-

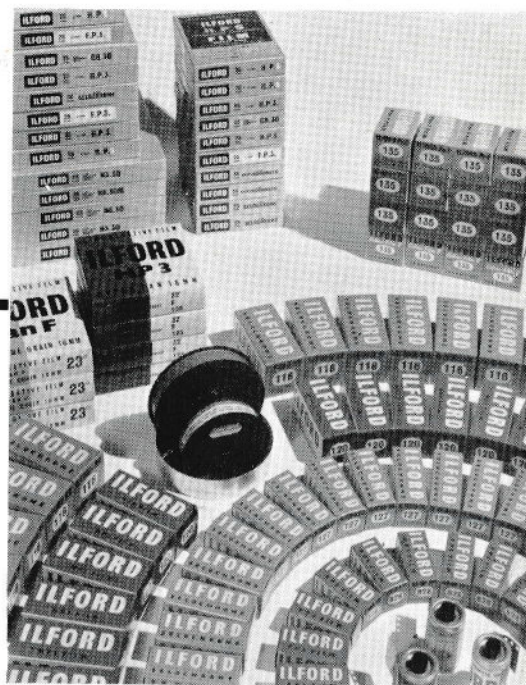
IMPORT:

ERIK NIELSEN

FOTOGRAFISK HANDELSHUS

KØBENHAVN K

FILM

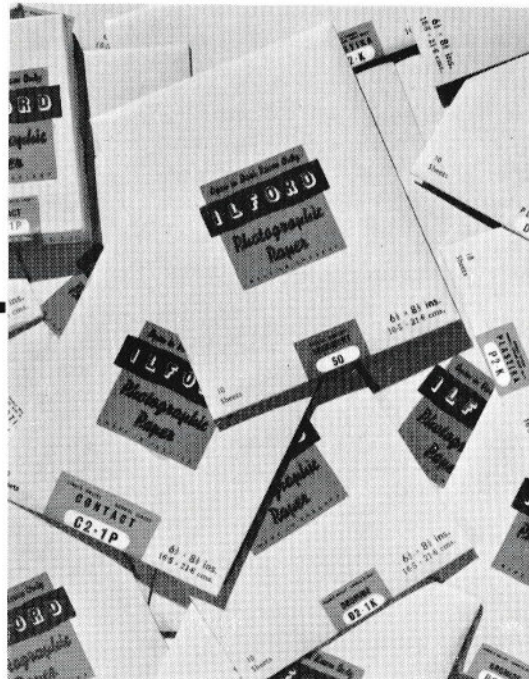
PLADER

ILFORD

*Dansk Fotografisk Forening
ønskes hjertelig til lykke med de 75 år af
ILFORD LIMITED, LONDON,
der selv fylder 75 i år.*

PAPIR

KEMIKALIER

Veigel

FORSTØRRELSSES- APPARATER

EXACT 45 c

9×12 cm

4"×5"

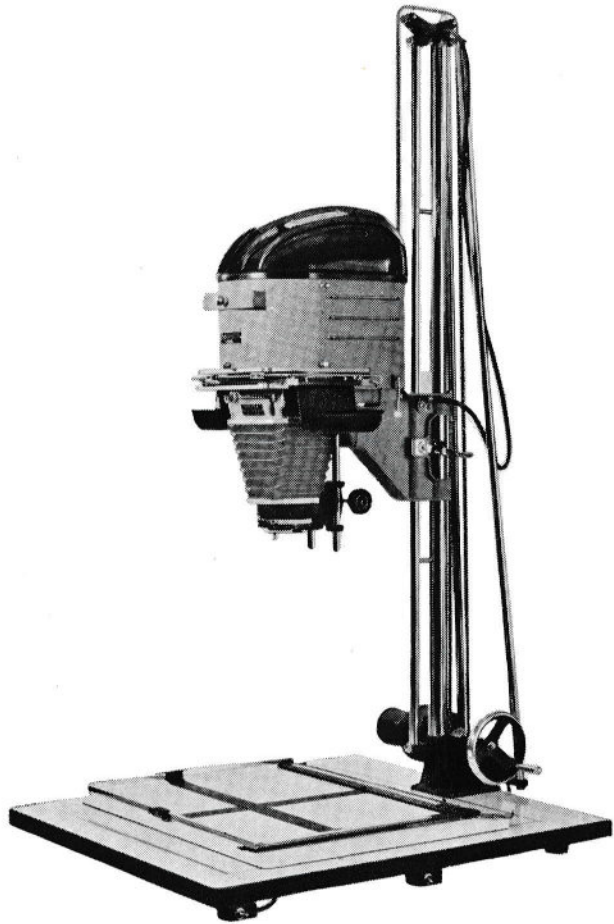
Optik: $f = 15$ cm Steinheil Culminon 1:4, dobb. kondensor 170 mm, skarphedsindikator, farvefilterindretning, stærktlysanlæg, køleindretning, tælleværk, universal negativholder, klikblende, transformator, grundplade af ædelt træ, væganker samt masker til $4\frac{1}{2} \times 6$, 6×6 og 9×12 cm. (Optiken udskiftelig).

Største højde 1,5 m., minimal vægt, let at betjene, helark på grundpladen, bedre farve- temperatur på lampen, ingen Newtonringe, automatisk registrator for forstørrelsesgrad, hurtigt og let tilgængeligt, stabilt, slidstærkt. Prisen brutto kr. 2085,00.

Der findes også VEIGEL modeller til negativstørrelserne 24×36 mm, 6×6 og 6×9 cm. Pris og brochure sendes på forlangende.

Apparaterne demonstreres såvel ude som i vort eget demonstrationslokale.

ILFORD FOTO AKTS

EXACT 45 c

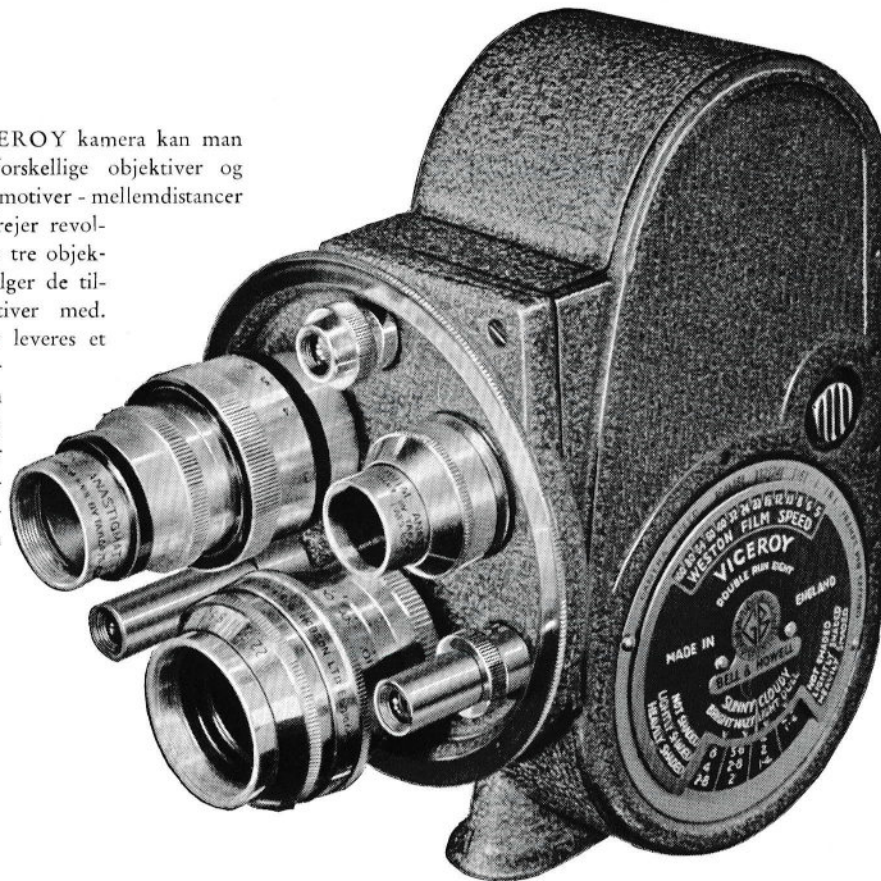
G.B.-Bell & Howell

„VICEROY“ 8 mm KAMERA

apparatet - med det professionelle udstyr

Med et 8 mm VICEROY kamera kan man skifte mellem tre forskellige objektiver og dække alt, fjerne motiver - mellemdistancer - nærbilleder. Man drejer revolverfatningen med de tre objektiver og samtidig følger de tilsvarende søgerobjektiver med. Som standard udstyr leveres et 12 $\frac{1}{2}$ mm f/2,5 fast-focus Taylor Hobson objektiv. - 12 $\frac{1}{2}$, 25 og 40 mm objektiver med afstandsindstilling og tilhørende søgere kan leveres som ekstraudstyr.

- forlang
specialbrochure!

Model VICEROY
Pris kr. 1050,00 brutto

ILFORD FOTO AKTS

En gammel kending
med nyt navn

„SKANDIA“ CAMERAET

Det velkendte universal camera, som nu har været fabrikeret af SKANDINAVISK CAMERA INDUSTRI i seks år, og som snart 100 fotografer benytter daglig, fremstilles stadig i uændret skikkelse i samme virksomhed, af samme værktøjer og modeller, kun navnet er ændret til

„Skandia“ Cameraet

SKANDINAVISK CAMERA INDUSTRI er den eneste virksomhed, der fremstiller et sådant universal camera, idet cameraet kan tage 2-4-9 og 12 optagelser på en 12×16,5 cm plade og alle formater såvel på højden som på tværs. Udskiftelig optik med brændvidde fra 16,5 cm (evt. 15 cm) til 30 cm muliggør »SKANDIA« cameraet's anvendelse på ethvert atelier og til alle formål.

»SKANDIA« cameraet demonstreres på forlangende, uden forbindende, over hele landet.

SKANDINAVISK CAMERA INDUSTRI

Bulbjergvej 10 . Vanløse København . Damsø 7631

DANSK FOTOGRAFISK TIDSSKRIFT

Udgivet af

DANSK FOTOGRAFISK FORENING

Redigeret af Bjørn Bendorff - Mynstersvej 14 - København V - Telefon Eva 5795

Nr. 3 - 76. årgang - Marts 1954

Dansk Fotografisk Forening 75 år

Dette er ikke noget festskrift, men simpelthen D.F.T.s martsnummer i lidt udvidet form og udsendt så tilpas sent, at det netop kommer til Dansk Fotografisk Forenings 75-års jubilæum den 5. april 1954. Det er tænkt som en hilsen til de danske fagfotografer og deres venner på selve 75-års dagen, som man forøvrigt har valgt at forbigå i stilhed for først at fejre den søndag den 23. maj.

Det kunne have været ønskeligt at give jubilæumsberetningen større bredde og dybde end selv et udvidet nummer af tidsskriftet formår det. Dette kunne have været så meget des mere ønskeligt, som faren for, at de endnu tilgængelige autentiske oplysninger — originalberetninger og -billeder — forsvinder, må forekomme stor. Dansk Fotografisk Forenings eget arkiv samt dens fyldige, historiske samling ødelagdes af en flyverbombe under den sidste verdenskrig. Heller ikke hos fotograferne rundt om i landet synes der at ligge historisk materiale af betydning. Når den efterfølgende beretning om den fagfotografiske organisation i det hele taget har kunnet skrives, skyldes det faktisk kun tre fotografers hjælp. Næmlig fotograf *Carl Brandt* i Odense, der har sendt den lige så interessante som tidshistorisk betydningsfulde beretning om forhold og vilkår i fotograffaget omkring århundredskiftet, vi bringer andetsteds i bladet, foto-

graf *Alf. Frandsen* i Struer, der har overladt os det værdifulde, gamle katalogmateriale m. v., der har været grundlaget for de i nutidens øjne besynderlige og umiddelbart fornøjelige illustrationer af faghjælpebidler fra omkring århundredskiftet, og endelig fotograf *Poul Johansen* fra firmaet kgl. hoffotograf Elfelt i København, der blandt meget andet materiale har stillet det tidskoloritgivende portrætmateriale fra det forrige århundrede til vor rådighed, der udgør dette D.F.T.s hovedillustration.

Men kan vi i D.F.T. ikke bringe den fuldstændige beretning om Dansk Fotografisk Forenings historie, der i sig selv afspejler fotografiens udvikling til en betydningsfuld faktor i det moderne samfund, kan vi dog sætte os et mål. Næmlig dette, at vi — fornøden støtte fra fagorganisationen og interesserede kulturelle fonds forudsat — vil udarbejde et gennemillustreret værk om den danske fagfotografis historie, mens det endnu er muligt at opspore også andre end de nævnte historiske fragmenter. Samtidig hermed er det tidsskriftets hensigt på rette steder at gøre en indsats for, at et dansk museum opretter en permanent afdeling for dansk fotografi, således som det tilsvarende kendes f. eks. fra Museum of Modern Arts i New York, fra Sverige og fra andre lande.

Da den efterfølgende beretning om Dansk Foto-

grafisk Forening gennem 75 år — som nævnt — nødvendigvis må blive meget sammentrængt, har vi valgt at lægge tyngdepunktet såvel tekstligt som illustrationsmæssigt på de ældste tider. Mere om fagfotografien i dag — og muligvis også mere om den faglige organisation af i dag — håber vi så at kunne bringe i de kommende numre af tidsskriftet.

Dansk Fotografisk Forenings forhistorie

Hvem den egentlige, første fagfotograf i Danmark har været, kan næppe afgøres med sikkerhed. Skal man dømme efter »Beretninger fra Dansk Fotografisk Forening« for marts 1889, må det være guldsmeden Mads Alstrup, der blev født i Viborg i året 1808. Det er sønnen, kgl. translator Th. Alstrup, som fortæller, at Mads Alstrup, der »var udstyret med en ikke ringe Intelligens, som gav sig tilkende ved hans Forskninger paa Chemiens Omraade og ved hans Systemen med mekaniske Arbejder, . . . da han hørte Beretningen om den i Frankrig 1839 opfundne Lysbilledkunst, som dengang benævnedes efter Daguerre, gav sig til at studere den offentliggjorde Methode og etablerede i Kjøbenhavn et Atelier paa Daguerreotypi, hvortil han fik overladt Lokale paa Christiansborg Slot. Alstrup var eneste Daguerreotypist herhjemme en Tid og uddannede flere i Kunsten, saavel Danske som Normænd og Svenskere. M. Alstrup var saaledes den første Udøver herhjemme af den nye Kunst og den første, der her bragte Daguerreotypierne til Fuldkommenhed og sandsynligvis var han ogsaa den første Fotograf, der etablerede sig i de skandinaviske Lande i det Hele taget.«

Heroverfor står mag. art. Bjørn Ochsners beretning i »Den lille portrætkunst i Danmark siden 1750« (Gyldendal), ifølge hvilken den århusianske guldsmed C. Piil i 1839 byggede sig et kamera, hvormed han på ligeledes hjemmelavede plader i det tidlige forår 1840 optog de første fotografier i Danmark, dog — stadig ifølge Bjørn Ochsner — på grund af den lange eksponeringstid næppe portrætter. Bjørn Ochsner op giver videre, at C. Piil først i 1857 nåede til i Farvergade 130 i København at oprette et fotografisk atelier.

Eftersom også Erik Bøgh i »Dagens Nyheder« for torsdag den 15. maj 1879 omtaler Mads Alstrup som

»den første Daguerreotypist her i Landet«, og det videre er oplyst, at »Den Formue, Alstrup havde erhvervet sig ved sin Virksomhed som Daguerreotypist og Fotograf, mistede han i Pengekrisen 1857«, er der imidlertid en vis sandsynlighed for, at det var guldsmed Mads Alstrup, der faktisk var den første, virkelige fagfotograf med eget atelier her i landet. Den første »omrejsende« fotograf har ifølge Bjørn Ochsner antagelig været den parisiske købmand Aymard-Charles-Théodore Neubourg, der i sommeren 1840 optrådte som rejsefotograf og såvel i København som i Helsingør optog prospekter og portrætter.

Men hvorom alting er, så var der flere og flere, der i midten af det forrige århundrede tog fotografien op som erhverv, og allerede i december 1862 besluttede man at danne en fotografisk forening. Den blev da også stiftet den 20. januar 1863 under navnet »Den fotografiske Forening«. Dennes første formand var fotograf P. Petersen; senere blev hoffotograf J. Petersen dens formand. Den 1. juli 1865 begyndte man under redaktion af cand. polyt. J. Holmblad udgivelsen af et tidsskrift. Men tiden synes alligevel endnu ikke helt at have været moden hverken for »Den fotografiske Forening« eller »Den fotografiske Forenings Tidende«. Deres levetid blev kun nogle år.

1879: Dansk Fotografisk Forening stiftes

I sommeren 1878 samledes fotograferne Budtz-Müller, Grundtvig, Hansen, Hartmann, Hohlenberg, Neuhaus, Peter Most, F. Petersen, Johs. Petersen, Ravn, Roikjer, Rye, Rørvig, Albert Schou, Schrøder, Tillge og Weller på hoffotograf J. Petersens landsted »Sølund« på Strandvejen ved København. Formålet var at drøfte dannelsen af en fotografisk forening — ikke alene for Danmark, men for hele Norden —, idet et af hovedmotiverne herfor var den af hoffotograf Budtz-Müller undfangne tanke om ønskeligheden af oprettelsen af et understøttelsesfond for »Fotografer, der ved Sygdom eller Uheld vare komne i en saadan Stilling, at de kunde behøve det, til Hjælp.«

Man blev enig om at danne en fotografisk forening, og til at gennemføre planen nedsattes et udvalg, bestående af hoffotograf Budtz-Müller, fotograf C. Hansen (af firmaet Hansen & Weller) og hof-

Deltagerne i mødet på «Sølund» i 1878, der vedtog dannelsen af en fotografisk forening.

i bagerste række fra v. til h.: Budtz-Müller, Hansen, Hartmann, Tillge, Neuhaus,

i midterste række: Ravn, Rye, F. Petersen, Schröder, Grundtvig, Weller, Peter Most,

i forreste række: Johs. Petersen, Rørvig, Hohlenberg, Roikjer, Albert Schou

fotograf J. Petersen. Udvalget korresponderede med en række fotografer i såvel Norge som Sverige om dannelsen af en nordisk forening. Fra Norge modtog udvalget et velvilligt og imødekommende svar, hvorimod — som datidens referent udtrykker sig — »der ikke syntes at være nogen Sympathi for Sagen i Sverrig«. Man besluttede derfor at opgive tanken om en nordisk sammenslutning (denne er da også først i modificeret form blevet oprettet ca. 75 år senere, nemlig under et møde i Oslo den 9. marts 1954!), for at nøjes med dannelsen af en dansk fotografisk forening. Denne blev til virkelighed under et stiftende møde i København den 5. april 1879.

Den første generalforsamling, de første love, den første bestyrelse

»Dansk Fotografisk Forening«, hvis berettigelse synes bevist gennem dens nu 75 års levetid, var nu en kendsgerning og indvarslede til sin første generalforsamling den 26. april 1879 i København.

Det vigtigste punkt på dagsordenen var naturligvis vedtagelsen af den ny organisations love, og disses interessanteste moment må vel siges at være formåls-

paragrafen. Denne, der i det væsentlige er gældende endnu i dag — 75 år efter —, fik følgende formulering:

»§ 1. Foreningens Formaal er at virke til Fotografiens Fremme og Udvikling, navnlig ved de Midler, som ere angivne i § 2, men iøvrigt paa enhver Maade, som maatte kunne tjene dens Interesse.

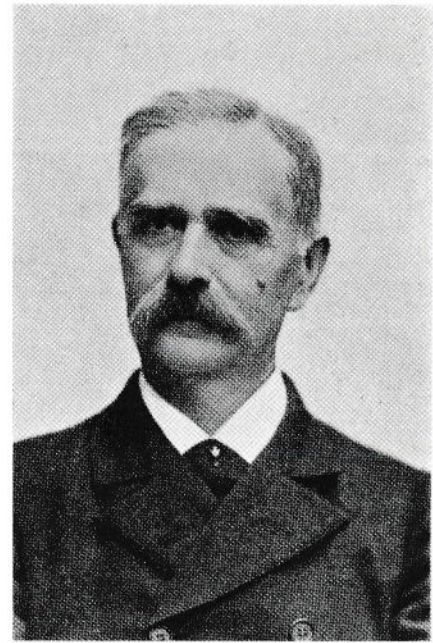
§ 2. Foreningens vigtigste Virkemidler ere:

- a. Afholdelse af maanedlige Sammenkomster i hver af de otte Vintermaaneder samt en Sommersammenkomst, paa hvilke der diskuteres Emner af fotografisk Interesse.
- b. Afholdelse af Foredrag, Oplæsning og Meddelelser vedrørende Fotografien; Udstilling af fotografiske Arbejder og af Nyt paa Fotografiens Omraade.
- c. Udgivelsen af halv- eller fjerdingaarlige Beretninger, som tænkes, om den forønskede Interesse for og Tilslutning til Foreningen skulde gjøre det muligt, udvidede saaledes, at de kunne udgaa som maanedlige Beretninger.
- d. At danne et Understøttelsesfond for at kunne hjælpe trængende Medlemmer af Foreningen.«

Gennem en meget lang årrække — i hvert fald langt ud over århundredskiftet — gennemførtes de månedlige sammenkomster. I nutiden er det for adskillige af kredsene under Dansk Fotografisk Forening blevet således, at der kun afholdes den årlige

Hoffotograf J. Petersen, formand for Dansk Fotografisk Forening fra 1879—1894

Fotograf Chr. Neuhaus, formand for Dansk Fotografisk Forening fra 1894—1896

kredsgeneralforsamling samt — i bedste fald — en ren og skær sommer-skovtur. Hovedforeningen har indskrænket sin mødevirksomhed til en årlig generalforsamling i maj og et årligt efterårsmøde, hvor endda de rent faglige foredrag og demonstrationer viser en tilbøjelighed til at træde mere og mere i baggrunden. Ofte meget omfattende debatter om personlige eller indre organisatoriske forhold opsluger i Danmark mødetiden i modsætning til f. eks. i den nu 60-årige norske og den nu 59-årige svenske broderorganisation, hvor man fremdeles lægger tyngdepunktet på de faglige foredrag og demonstrationer, mens selve de indre organisatoriske forholdes drøftelse begrænses til et minimum af mødetiden. Det ville sikkert være værdifuldt for foreningens videre trivsel netop i jubilæumsåret at foretage en tilbunds gående undersøgelse af, hvorvidt den i Danmark skete udvikling ligger i det egentlige medlemsflertals interesse, eller om en tilbagevendende til formålsparagrafen fra 1879 ville være at foretrække — i hvert fald forsåvidt angår mødeprogrammerne og mødeforløbet.

Men for at gå tilbage til lovvedtagelsen af 26. april 1879: Foreningens bestyrelse bestemtes at skulle bestå af fem, generalforsamlings-valgte medlemmer. I decennierne, der fulgte, har man flere gange ændret denne paragraf, idet man skiftevis har bestemt antal-

let af bestyrelsesmedlemmer til at være fem, syv eller ni. I 1954 består foreningens bestyrelse af 16 medlemmer.

Til Dansk Fotografisk Forenings første bestyrelse valgtes i 1879: Hoffotograf J. Petersen (formand), hoffotograf Budtz-Müller (næstformand), fotograf Neuhaus, fotograf Tillge og fotograf Strøm, mens til revisorer valgtes fotograf Lütken og fotograf Alb. Schou.

Kontingentet fastsattes til kr. 8.— for indenbys og kr. 6.— for udenbys medlemmer, idet det videre bestemtes, at der skulle betales et indskud på kr. 1.—. Foreningens nøjagtige medlemstal på henholdsvis stiftelses- og generalforsamlingsdagen i 1879 kan desværre ikke fastslås på grundlag af det foreliggende materiale, men af en medlemsfortegnelse for juni 1880 kan det ses, at foreningens medlemstal på det daværende tidspunkt var 87, heraf de 65 indenbys og de 22 udenbys fotografer. Desuden talte foreningen 4 medlemmer i Norge og 1 medlem i Sverige. I 1954 har Dansk Fotografisk Forening ialt 744 medlemmer, nemlig 626 aktive og 118 passive medlemmer. Dette sidstnævnte medlemstal har stort set været ret konstant i de sidste år.

De i foreningens første love vedtagne »Beretninger« udkom med det første nummer i oktober 1879,

Fotograf Chr. Christensen, formand for Dansk Fotografisk Forening fra 1896—1897

Fotograf F. C. Weller, formand for Dansk Fotografisk Forening fra 1897—1900

fortsatte derefter kvartårlig, men kunne allerede i september 1880 meddele, at man takket være tilsagn om et driftstilskud fra såvel »Kirke- og Undervisningsvæsenet« som »Det Rejersenske Fond« kunne gå over til månedlige udsendelser. »Beretninger fra Dansk Fotografisk Forening«, som den 1. januar 1903 ændrede navn til det nuværende »Dansk Fotografisk Tidsskrift«, er udkommet i ubrudt følgerække siden 1879. Da tidsskriftet således kan fejre *sit* 75 års jubilæum i oktober 1954, og det derfor vil være naturligt, at D.F.T. til den tid giver et tilbageblik over *sin* livshistorie, er der ingen grund til hverken her eller i det efterfølgende at komme nærmere ind på enkeltheder om bladet.

Dansk Fotografisk Forenings formænd gennem 75 år

Inden vi går over til i kronologisk orden og i korte træk at berette om foreningens udvikling samt de problemer, der ofte atter og atter måtte tages op til drøftelse, inden de kunne løses — om de da blev det! —, vil vi for overskuelighedens skyld bringe en samlet oversigt over de skiftende formænd.

Det ærefulde og givetvis ofte endog meget byrdefulde hverv som den faglige organisations formand —

byrdefuld, fordi formandshvervet ikke blot kræver en stor arbejdsindsats, men som oftest også medfører en mærkbar økonomisk belastning — har i Dansk Fotografisk Forenings 75 år været betroet følgende: 1879—1894: Hoffotograf J. Petersen, København 1894—1896: Fotograf Chr. Neuhaus, København 1896—1897: Fotograf Chr. Christensen, København 1897—1900: Fotograf F. C. Weller, København 1900—1906: Fotograf C. Sonne, København 1906—1918: Hoffotograf P. Elfelt, København 1918—1921: Fotograf Johannes Hauerslev, Kbhvn. 1921—1940: Fotograf Jul. Folkmann, København 1940—1947: Fotograf A. M. Lynged, Roskilde 1947— : Fotograf Johs. Jensen, Silkeborg

Dansk Fotografisk Forening 1879—1889

Den 31. januar 1880 indledes af fotograf Tillge kampen mod levering af gratis billeder. Mange og svære stridigheder med eksklusioner og udmeldelser har lige siden stået om denne sag. D.F.F.s love af 1954 forbyder gratis-leverancer.

Den første danske udstilling af fagfotografier finder sted i 1880 i Industriforeningens lokaler i København.

Den 24. november 1880 vedtages lovene for »Un-

Fotograf C. Sonne, formand for Dansk Fotografisk Forening fra 1900—1906

Hoffotograf P. Elfelt, formand for Dansk Fotografisk Forening fra 1906—1918

derstøttelsesfonden», som derefter kan påbegynde sin virksomhed og gør det den dag i dag.

Danske fagfotografer deltager for første gang i en international udstilling, nemlig fra den 25. januar til den 31. marts 1881 i Wien.

Retsbeskyttelse af fagfotografens billeder drøftes for første gang i december 1881. Lige siden da har »Eneretsloven« gang på gang været under diskussion. I 1954 er man nået så langt, at det siden den anden verdenskrig i samarbejde mellem en af de nordiske regeringer nedsat kommission og de nordiske fagfotograforganisationer udformede udkast til en eneretslov skal til en formentlig slutbehandling i Oslo i begyndelsen af maj, hvorefter lovudkastet forventes forelagt det norske Storting.

Op mod jul 1882 indrykker foreningen for første gang dagbladsannoncer til fælles bedste. Siden da har utallige forsøg været gjort på gennemførelse af fællespropaganda, — som oftest uden at enighed har kunnet opnås. I 1954 er denne sag så aktuel igen som nogensinde.

Den 27. september 1884 foreslås for første gang opstilling af en mindsteprisliste. I de følgende decennier kommer denne sag atter og atter i forgrunden. I september 1953 nåede man til at udsende en foreløbig, vejledende mindsteprisliste for fagfotografiske

arbejder, gældende for hele landet (kreds-mindsteprislister har gennem mange år været i brug forskellige steder).

Den 27. september 1884 foreslås for første gang, at fagfotograferne skal forsyne deres billeder med »Eneretsstempel«. Kun få fotografer gør det endnu i 1954.

Den 25. oktober drøfter man midler og veje for at forebygge, at kunderne misbruger prøvebillederne. Endnu i 1954 har det ikke været muligt at finde frem til en almindelig anvendt, betryggende fremgangsmåde.

Den 25. oktober 1884 vedtager man ligeledes fremstilling af det første »Betalingskilt« til ophængning i fotografernes ekspeditionslokale.

Det første danske æresmedlem af foreningen — particulier F. Petersen — udnævnes den 17. januar 1885.

Den 25. april 1887 får foreningen sit første kvindelige medlem, frk. Mary Steen.

1888—89 sker der en betydningsfuld ændring i foreningens struktur. Medlemsantallet var fra de tidligere nævnte 87 i 1880 vokset til 197 i 1888. Af disse 197 medlemmer var de 109 hjemmehørende i København og de 88 i provinsen. Det stadig stigende antal provinsmedlemmer skabte det problem for Dansk

Fotograf Johannes Hauerslev,
formand for Dansk Fotografisk
Forening fra 1918—1921

Fotograf Jul. Folkmann, for-
mand for Dansk Fotografisk
Forening fra 1921—1940

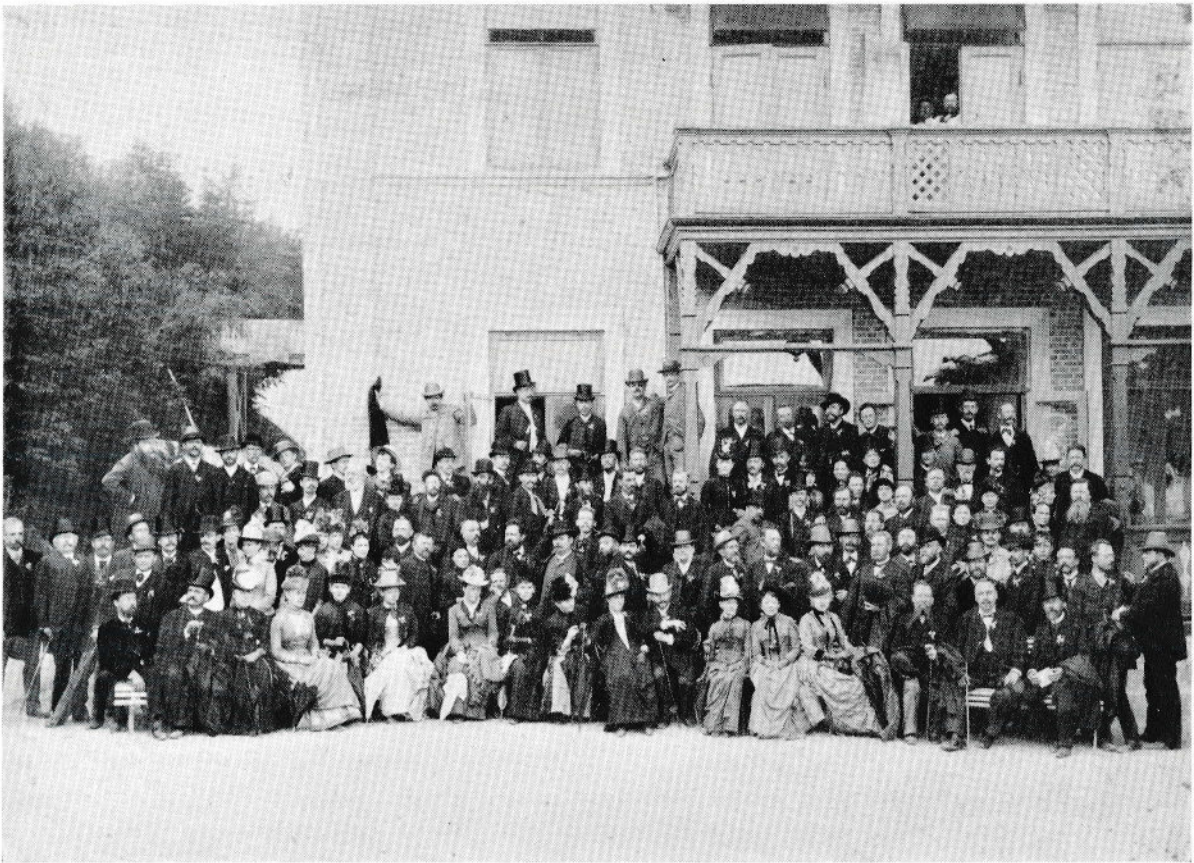

Fotografisk Forening, at fotografene i Odense, Århus og andre byer ikke kunne få rigtig glæde af mødevirksomheden i København. Under det første »Fællesmøde for Nordens Fotografer« i København den 24. til 28. juni 1888 foreslog derfor D.F.F.s daværende formand, hoffotograf J. Petersen, oprettelse af lokalkredse, der hver inden for deres område skulle følge den samme mødepolitik som den dengang med så stort held i København anvendte (se foreningens tidligere citerede formålsparagraf af 1879), for på denne måde at give de pågældende fotografer det fulde udbytte af deres medlemskab. Dette forslag blev da også realiseret, idet man den 28. september 1888 oprettede »Den Fynske Kredsafdeling af Dansk Fotografisk Forening« med fotograf L. Dinesen, Odense, som den første kredsformand. Den 6. november 1888 dannedes »Den Jydske Kredsafdeling af Dansk Fotografisk Forening«, og den 14. januar 1889 valgtes fotograf A. Gylstorff, Århus, som dennes første formand. Kredsordningen legaliseredes af D.F.F.s generalforsamling den 25. februar 1889. Kredsannelsen er siden fortsat, idet det dog i flere tilfælde viste sig, at en oprettet kreds ikke havde fornøden levedygtighed, hvorefter den atter blev nedlagt og dens medlemmer tilsluttet en mere levedygtig nabokreds.

Under det nævnte »Fællesmøde for Nordens Fotografer«, der forøvrigt kunne opvise det for datidens forhold imponerende antal af ialt 106 deltagere fra Danmark, Norge og Sverige (det langt overvejende flertal dog fra Danmark) havde man på dagsordenens pkt. 2 emnet »Om ordningen af lærlingeforholdet i

Fotograf
A.M. Lynged,
formand
for Dansk
Fotografisk
Forening fra
1940—1947

Deltagerne i »Det Første Nordiske Fotografmøde« den 26. juni 1888 på Skodsborg

det fotografiske Fag«. Og da omtrent de samme bemærkninger ord til andet faldt så sent som på D.F.F.s generalforsamling i København den 31. maj 1888, kan det måske være ganske fornøjeligt at gengive den indledning, som fotograf Chr. Neuhaus fremsatte i 1888:

»Den Sag, jeg har ønsket at indlede en Forhandling om, nemlig hvorledes man skal kunne faa oplært Medhjælpere, der bedre svare til Navnet end det nu er Tilfældet, tror jeg er af stor Betydning for os alle.

Der gives ganske vist for Tiden Medhjælpere, der ere dygtige Specialister, men det vilde efter min Mening være et stort Gode for den mindre Fotograf, om man kunde skaffe ham Medhjælpere, der vare i Stand til at hjælpe til ved alle de forskjellige Arbejder, der skal til, inden et Billede er færdigt.

Det bedste, man kunde gjøre i den Retning, var naturligvis at arbejde hen til at faa oprettet en Lærestalt, hvor enhver Elev fik saavel theoretisk som praktisk Uddannelse i alt, hvad der angik eller kunde henregnes under Lysbilleder

(at forstå = fotografier. red.anm.) og de i Forbindelse med samme staaende Trykemetoder (= kopiering. red.anm.).«

Chr. Neuhaus' forslag resulterede i nedsættelsen af et udvalg, der udarbejdede reglerne for en »Duelighedsprøve« for fotograflærlinge, disse skulle indstille sig til efter en samtidig til tre år fastsat læretid.

Den 25. februar 1889 vedtages forslaget af en generalforsamling, der samtidig udpegede udvalgsmedlemmerne — fotograferne Chr. Neuhaus, J. Petersen og L. Hartmann — til at danne den første »Bedømmelseskommission«.

Dansk Fotografisk Forening 1889—1899

Den første »svendep prøve« (duelighedsprøve) afholdes i februar 1890. Der indstillede sig fem lærlinge. De fire bestod prøven.

I 1890 drøfter man tolden på kameraer og andre

Karakteristisk for sammenkomsterne i D.F.F.s første levetid var ikke blot, at det var en fast, månedlig begivenhed, men at mødet altid havde en udpræget intim karakter, således som det ses af dette fotografi af et D.F.F. medlemsmøde i København den 28. marts 1899

fotografiske artikler for at kunne varetage fagfotografernes interesser i denne henseende overfor myndighederne.

I 1892 søger man oprettet en sygekasse for fotografer. Forsøget fører dog ikke til noget.

I 1893 drøfter man søndagslukningen, — et emne, der siden er blevet diskuteret mange gange. Den seneste løsning er — selv om den meget langtfra er resultatet af en enstemmig opfattelse — udtrykt ved de bestemmelser, der findes i lukkeloven af 27. maj 1950.

I 1893 grundlægges foreningens historiske samling. Efter dennes ødelæggelse under Shellhusets bombardement den 21. marts 1945 er en ny samling indledet i marts 1946.

Den første D.F.F. medalje i en billedkonkurrence tildeles kgl. hoffotograf P. Elfelt i 1894.

I 1894 indmelder Dansk Fotografisk Forening sig i »Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri« (nu: Håndværksrådet).

Foreningen nedsætter i 1894 et prøveudvalg for fotografiske materialer. Dette udvalg er siden ophævet.

Den 10. oktober 1896 deles foreningens medlemmer i »aktive« (d. v. s. fotografer med egen forretning) og »passive« (d. v. s. medhjælpere og »Velyndere af Fotografien«).

I 1897 etableres et »Organisationsudvalg« til bekæmpelse af fuskere i faget.

I 1897 udformes der til brug for foreningens medlemmer en lærekontrakt for elever over 18 år.

I 1899 protesterer fagfotograferne mod, at »visse handlende« går dem i næringen ved at udføre fotoarbejde for amatører.

I 1899 vedtages det at oprette et byggefond til den stiftelse for gamle fotografer, der siden er blevet en realitet (se under 1910!).

I november 1899 åbner foreningen sin egen, første offentlige billedudstilling i København. Den besøges af ca. 1200 mennesker og får en god presseomtale.

Dansk Fotografisk Forening 1899—1919

I 1901 forsøger man for første gang at indsamle billeder af foreningens medlemmer samt personlige data for at skabe et personalearkiv. Såvel dette som et i 1945 gentaget forsøg af samme art strander på manglende reaktion fra fotograferne.

Den 1. januar skifter foreningens publikation navn fra »Beretninger fra Dansk fotografisk Forening« til det nuværende »Dansk Fotografisk Tidsskrift«, idet man samtidig sætter sig det mål, at D.F.T. ikke blot skal være et rent medlemsblad, men et tidsskrift for

Deltagerne i »Fotografdagen« i København i 1908

alle fotografi-interesserede. Dette mål blev ikke nået og glemtes efterhånden.

I 1905 tilkendes D.F.T. sølvmedalje på en udstilling i Bruxelles.

Den 24. og 25. januar 1907 afholdes i Odense den såkaldte »Første Fotografdag« for alle landets fotografer. På dette møde behandles genopdagede problemer som »Vore Lærlinge- og Medhjælperforhold«, »En Minimumspris for hele Landet«, »Oprettelse af Kredsforeninger«, »Bekæmpelse af Smudskonkurrence«, »Søndagslukning«, »Eneretsspørgsmaalet«, o.s.v. Denne fotografdag blev indledningen til de siden kun periodisk afbrudte, årlige fotografdage. Men dens mest betydningsfulde resultat var formentlig nok nedsættelsen af et udvalg, der udarbejdede (nye) love for dannelse af kredse under Dansk Fotografisk Forening.

I marts—april 1907 arrangerer Teknologisk Institut i København et kursus for fotografer. Dette blev forløberen for foreningens egen, senere oprettede fagskole.

Den 17. januar 1908 vedtages de nye lovbestemmelser om kredse under D.F.F. Dette fører til, at de fra tid til anden i såvel Jylland som på Fyn dannede, selvstændige fagfotografiske foreninger ikke mere er aktuelle. Dansk Fotografisk Forening er atter blevet den faglige landsorganisation, den var fra begyndelsen.

I juli 1908 sikres D.F.F.s byggefond købsmuligheden af en ejendom i Ryesgade i København til overtagelse den 1. februar 1910.

Den 5. april 1910 sker indvielsen af D.F.F.s stiftelse for gamle fotografer, »Fotografernes Hus«.

1911 og årene deromkring er bemærkelsesværdige ved meget bitre stridigheder om en række lovændringer indenfor foreningen, om regeringsforslaget til en ny eneretslov, om minimumspriser, etc., og disse stridigheder gjaldt ofte nok så meget personer som sagen.

Den 15. og 16. juli 1914 afholder Dansk Fotografisk Forening et af de i hele sin historie bedst besøgte møder i samarbejde med Svenska Fotografernas För-

Deltagerne i »Fotografdagen« i København den 21. februar 1913

bund. Den ene dag mødtes man i Malmø, den anden i Skodsborg. Samme år udbryder den første verdenskrig.

I 1915 afholdes der i Oslo efter indbydelse fra Svenska Fotografernas Förbund og Norges Fotograf-forbund et nordisk sommermøde under deltagelse fra D.F.F.

I 1916 vedtages det for første gang, at foreningens medlemmer kun må antage medhjælpere, der har udstået deres læretid.

Den 20. oktober 1916 foretages indvielsen af Dansk Fotografisk Forenings egen fagskole på Teknologisk Institut, der dengang havde tilhuse i Industriforeningens lokaler i København.

Den 5. april 1918 flytter D.F.F.s fagskole ind i sine nuværende lokaler i Teknologisk Instituts nybygning i Hagemannsgade 2.

I 1918—19 udsender foreningen vandrelærere til kredsene i provinsen.

Dansk Fotografisk Forening 1919—1939

I 1920 deltager Dansk Fotografisk Forening i »Den første nordiske Fotografiudstilling« i Stockholm fra den 3. til den 6. september.

I 1921 åbnes af handelsministeren en af D.F.F. i

kunstudstillingsbygningen ved Charlottenborg i København arrangeret elitesamling af fotografierne fra 1920 Stockholm-udstillingen. Fra København gik udstillingen videre til Odense og Århus.

I 1922 udgiver foreningen sin første »Lærebog i Fotografi«, der autoriseres til brug ved lærlingeuddannelsen og undervisningen på foreningens fagskole. Såvidt vides var forøvrigt den første danske lærebog i fotografi L. G. Kleffels »Fuldstændig Veiledning i praktisk Fotografi, grundet paa de nyeste Erfaringer og Forbedringer, tilligemed en udførlig Afhandling om Stereokopi og Panotypi«, oversat af Th. Kaysen og af denne udgivet på eget forlag i 1865.

I 1923 forsøger foreningen den faglige fotografi gjort til bunden næring, — dog uden resultat. Samme år stiftes D.F.F.s »Damekreds« med fru Haverslev som den første formand.

I 1924 fremstiller D.F.F. et emblem og et seglmærke, for at medlemmerne overfor publikum kan identificere sig som legale, faguddannede fotografer.

Den 12. august 1925 åbnes under D.F.F.s deltagelse »Den anden nordiske Fotografiudstilling« i Oslo. Et udvalg af disse billeder udstilles i september samme år i København, derefter i Odense og Århus.

Efter mange og voldsomme stridigheder med stærke personlige udfald, eksklusioner og »frivillige« ud-

meldelser, genoptagelser og genindmeldelser m. m. lovfæster generalforsamlingen i 1925, at illoyal konkurrence som f. eks. gratis fotografering, udsendelse af gratis gavekort m. m. ikke er tilladt. Men endnu ti til femten år derefter går bølgerne jævnlige endog meget højt over det samme emne.

Under generalforsamlingen den 19. februar 1929 — altså tæt op imod foreningens 50-års dag — oplyses det, at medlemstallet nu er 407. Forøvrigt er den omstridte § 6 i foreningens love (illoyalitetsbestemmelserne) påny udgangspunktet for alvorlige uoverensstemmelser med voldsomme personlige angreb, der i det hele taget på en ubehagelig måde præger disse åringers foreningsliv. Møderne er ofte så stormfulde, at man undertiden finder det nødvendigt at censurere referaterne. Alligevel blev Dansk Fotografisk Forenings 50-års jubilæum den 5. april 1929 en virkelig festlighed i den helt store stil.

I juni 1929 foreslår fotograf Overby i Randers, at foreningen opretter en fagskole også i Århus.

I 1933 optages med stor voldsomhed kampen mod Polyfoto, som mange af foreningens medlemmer frygtede helt ville ødelægge deres forretning. Der ned sættes »Aktionsudvalg«, og man forsøger at føre kampen over i »fjendens« lejr ved som konkurrencemiddel selv at tilbyde publikum arkbilleder til billige priser.

I 1934—35 gøres der et forsøg på at genoplive det gamle familiealbum.

»Damekredsen« ophæves den 5. april 1935, efter at den har nået sit mål, nemlig at indsamle penge til en fribolig i stiftelsen.

Den 7. maj 1937 træder en ny lærlingelov i kraft, i henhold til hvilken læretiden for elever under 18 år fastsættes til fire år. Foreningen formulerer i samme forbindelse en ny lærekontrakt for elever over 18 år, hvis læretid fastsættes til mindst tre år.

I 1938 foreslår fotograf J. Ingemann i Kolding foreningens love ændret således, at foreningens hovedbestyrelse kommer til at bestå af kredsformændene. Otte år senere sker dette i modificeret form og under andre forudsætninger.

Under forberedelserne til en udstilling i anledning af fotografiens 100-års jubilæum i 1939 kommer det ved en ekstraordinær generalforsamling den 8. september 1938 til et meget voldsomt opgør. Det ned-

satte udstillingsudvalg frasiger sig sine mandater og et nyt udvalg får overdraget opgavens løsning.

I november 1938 rejser »Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri« spørgsmålet om etablering af frivillig mesterprøve også i fotograffaget.

Den 22. februar 1939 foreslår foreningens daværende formand, fotograf Folkmann, at lærlingeuddannelsen søges ændret således, at eleverne i læretiden ikke skal besøge en teknisk skole, men en handels-skole.

Ligeledes under generalforsamlingen den 22. februar 1939 foreslår fotograf Folkmann, at kredsarbejdet udvides ved oprettelse af studiekredse i landets forskellige byer.

Den 26. august 1939 åbnes den af D.F.F. arrangerede »Tredie Nordiske Fotografiudstilling« i anledning af fotografiens 100-års jubilæum. Den giver et underskud på 5.602 kroner, som vækker megen utilfredshed og diskussion blandt foreningens medlemmer. Foreningen fritages dog sidenhen for betalingen af størsteparten af dette beløb.

Dansk Fotografisk Forening 1939—1954

Den anden verdenskrig og Danmarks besættelse skaber store problemer også for fotograferne. Allerede i 1941 udsender således Håndværksrådet et spørgeskema til alle foreningens medlemmer for gennem de ønskede oplysninger at kunne sikre dem de bedst mulige materialeforsyninger.

Den 2. januar 1942 indføres den såkaldte fotoordning og dermed stiger det rent organisationsmæssige arbejde indenfor foreningen pludselig så voldsomt, at man må skride til oprettelse af et regulært sekretariat.

I 1942 udsendes der i samarbejde med Fotohandlerforeningen en bindende mindsteprisliste for amatørfotoarbejde.

Den 18. juni 1942 foreslår fotograf Aage Remfeldt indført færre og større kredse inden for Dansk Fotografisk Forening.

I 1943 etableres med 89 % tilslutning ferieordningen i fotograffaget. Denne ordning vedvarer, indtil den ebber ud i 1951.

I 1943 oprettes »Fællesrepræsentationen for Erhvervsfotografi og Fotohandel« med tilslutning også af D.F.F.

Deltagerne i de dansk-svenske »Fotografdage« den 15. og 16. juli 1914 i Malmø og København.

I 1944—45 foretages der indsamlinger blandt foreningens medlemmer for at kunne yde hjælp til kolleger i Norge og Holland.

Legitimationskort-fotograferingen i 1944 giver — lige som identifikationskort-fotograferingen i 1941 gjorde det — anledning til store diskussioner om priser.

Den 21. marts 1945 rammes foreningens fagskole i København under et luftangreb på Shellhuset af en bombe. Skolens inspektør, assistent Knudsen mister livet, og fagskolen ødelægges totalt. Der foretages en indsamling både til fordel for de skadelidte elever og til et genrejsningsfond. Fagskolen genopbygges og genåbnes den 30. januar 1946.

Fotografernes materialeforsyning er blevet et så stort problem, at der i 1945 på Storkøbenhavn-Nord-sjællands kredsens foranledning af foreningen etableres »Danske Fotografers Clearing-Central«.

I lighed med andre organisationer opretter D.F.F. i 1945 en æresret, der i samarbejde med Frihedsrådets lokalkomiteer undersøger og pådømmer en række forhold inden for fotograffaget.

Den 9. september 1945 fremlægger »Kommissionen for Revisionen af Fagskolen og Lærlingeforholdene inden for det fotografiske Fag« et forslag til en bedre faglig og handelsmæssig uddannelse af fotograflærlinge. Samtidig foreslås den hidtil praktiserede 2-måneders fagskoleundervisning udvidet til en 1-måneders undervisning i det andet læreår, en brevskole i det tredje læreår og en 2-måneders fagskoleundervisning i det sidste læreår.

I 1945 oprettes Fotograffagets Fællesudvalg, lige som der udpeges en svendeprøvekommission. Videre begyndes under samtidig forhandling med de pågældende myndigheder udarbejdelsen af de faglige uddannelsesregler og af svendeprøveregulativet.

Generalforsamlingen den 3. marts 1946 vedtager, at der skal oprettes en fagskole i Århus. Samtidig vedtages til bestyrelsens videre foranstaltning et forslag fra fotograf Johs. Jensen i Silkeborg om, at antallet af kredse under foreningen skal begrænses til seks, nemlig een for Storkøbenhavn, een for Sjælland, een for Fyn, een for Nordjylland, een for Midtjylland og een for Sydjylland. Formændene for disse kredse skal sammen med fire generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer (af disse forlods eet af Storkøbenhavn kredsen valgt medlem) og sammen med en generalforsamlingsvalgt landsformand danne en hovedbestyrelse på 11 medlemmer.

Under sagens behandling i bestyrelsen den 29. september samme år nedstemmes kredsbegrænsningen, mens den øvrige vedtagelse består. Foreningen får på denne måde en hovedbestyrelse på 16 medlemmer. Fotograf Johs. Jensen får ført til protokols, at dette er i strid mod forudsætningerne for hans forslag.

Den 27. april 1947 vedtager generalforsamlingen de nugældende vedtægter angående lærlingeforholdet og antagelse af medhjælpere. Under det samme møde godkendes et forslag fra fotograf C. Arling i Fredericia om indførelse af årlige, interne kreds- og landsbilledkonkurrencer.

Den 31. januar 1948 foretages indvielsen af Dansk Fotografisk Forenings fagskole i Århus.

Efterårsmødet den 8. og 9. september 1948 får den usædvanlige form, at foreningen charterer motorskibet »Frem« for en sejlads til Bornholm. 176 fotografer deltager og benytter skibet som flydende hotel.

Den 5. april 1949 fejrer foreningen under deltagelse af broderorganisationerne i Finland, Island, Norge og Sverige sit 70-års jubilæum bl. a. med en »Nordisk Fagfotografi-Udstilling« i København. Publikumsbesøget var beskedent. Senere vandrede udstillingen til Odense, Helsingfors, Stockholm, Reykjavik, Oslo og en række af andre norske byer.

I slutningen af 1950 pålægges alle fotografiske materialer en for fagfotograferne yderst generende omsætningsafgift. Den 1. juni 1952 lykkes det at få fagmaterialerne fritaget for denne afgift.

I 1951 vedtages opstilling af en lands-mindsteprisliste. I september 1953 udsendes — som allerede nævnt under året 1884 — en foreløbig, vejledende mindsteprisliste.

Den 24. oktober 1951 vedtager de to fynske kredse under D.F.F., at man vil søge oprettet en fotografisk fagklasse på Teknisk Skole i Odense.

Den 12. januar 1954 besluttet det at oprette et »Fotografafgets Ankenævn«.

Den 9. marts 1954 stiftes under et møde i Oslo af den danske, finske, norske og svenske fotograforganisation et »Nordisk Fagfotograf-Forbund«.

En slutbemærkning

Ovenstående historiske oversigt over Dansk Fotografisk Forening gennem 75 år gør ikke krav på at være fuldstændig — således er bl. a. af pladshensyn alle beretninger om skiftende konjunkturer i fotografifaget, selve organisationens jævnligt forekomne økonomiske problemer, m. m. udeladt —, ligesom forbehold for enkelte, mulige unøjagtigheder må tages på grund af det foreliggende kildemateriales ufuldkomnethed.

DANSK FOTOGRAFISK FORENING'S *hovedbestyrelse*

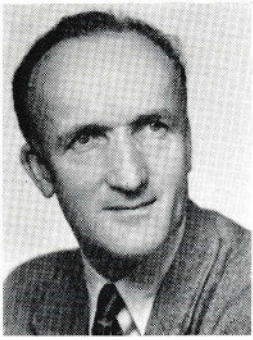
På 75-års jubilæumsdagen den 5. april 1954 bestod Dansk Fotografisk Forenings hovedbestyrelse af følgende 16 medlemmer:

A. Valgte medlemmer:

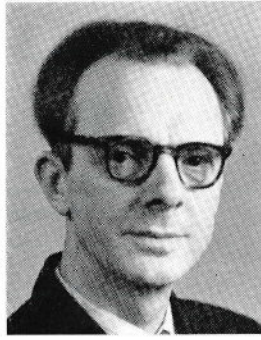
Johs. Jensen (Silkeborg), formand for D.F.F. — F. Hoffeldt (Klampenborg) — J. Juncker-Jensen (København) — Louise Larsen (Helsingør) — Einar Vronrud (Ålborg).

B. Kredsformænd:

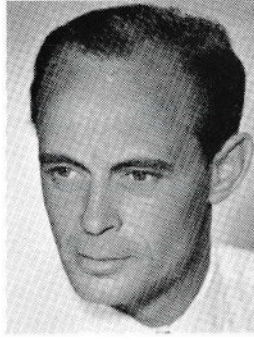
Th. Weg (København), næstformand for D.F.F. og formand for Storkøbenhavn-Nordsjællands Kreds — Chr. Meldgaard (Holbæk), formand for Vestsjælland-Samsø Kreds — Wilh. Echwald (Stege), formand for Sydsjælland-Møn Kreds — Erik Nissen (Nakskov), formand for Lolland-Falster Kreds — Kaare Rasmussen (Rønne), formand for Bornholm Kreds — Iver Wang (Odense), formand for Odense-Nordfyn Kreds — Eyvind Jensen (Svendborg), formand for Sydfyn-Langeland-Ærø Kreds — C. R. Arling (Fredericia), formand for Sydjdysk Kreds — Carl Joh. Zachø (Viborg), formand for Øst-Midtjdysk Kreds — J. Damgaard-Sørensen (Holstebro), formand for Vestjdysk-Mors Kreds — Jens Skovdal (Hobro), formand for Nordjdysk Kreds.

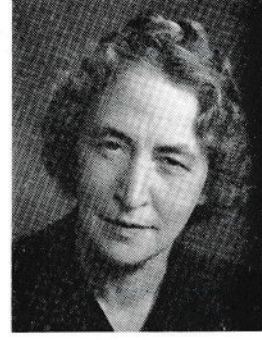
Johs. Jensen

F. Hoffeldt

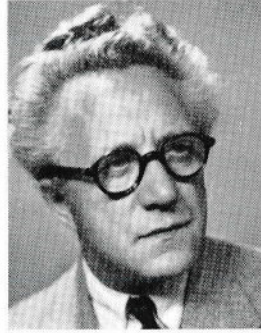
J. Juncker-Jensen

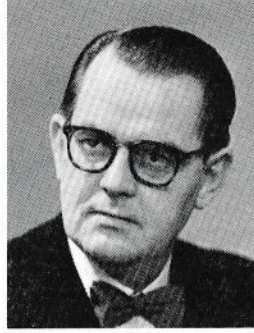
Louise Larsen

Einar Vronrud

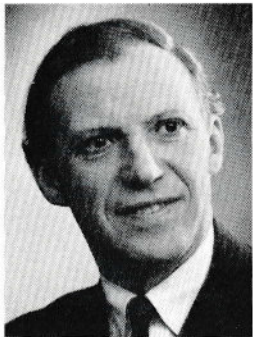
Th. Weg

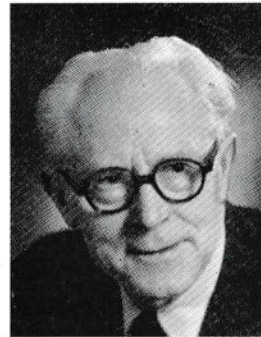
Chr. Meldgaard

Wilh. Echwald

Erik Nissen

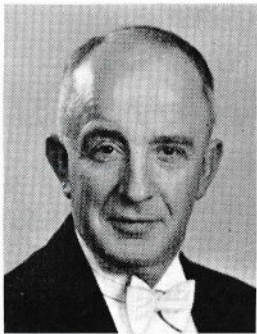
Kaare Rasmussen

Iver Wang

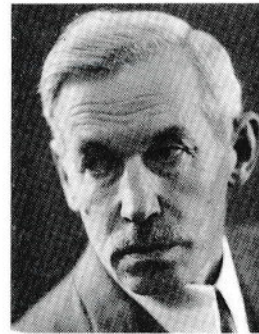
Eyvind Jensen

C. R. Arling

J. Damgaard-Sorensen

Jens Skovdal

PORTRÆTKUNST I DET FORRIGE ÅRHUNDREDE

Af Poul Johansen, København

Da redaktør Bjørn Bendorff og undertegnede en dag mødtes for at gennemgå historisk materiale til eventuelt brug for Dansk Fotografisk Tidsskrift's jubilæumsnummer, fandtes der mellem dette materiale to æsker. Indholdet af disse lidt støvede æsker viste sig at bestå af nogle prøveaftryk af originalnegativer, optaget af fotograferne Georg Hansen og Weller, opkøbt af afdøde hoffotograf Elfelt af disse fotografers dødsbo, og af Elfelt skænket til henholdsvis Frederiksborgmuseet og Teatermuseet.

Det var en forunderlig følelse, der betog én, straks man tog det første billede frem, — en følelse, der blev stærkere og stærkere, efterhånden som gennemgangen af disse billeder skred frem. Det var, som billederne appellerede til alle de bedste egenskaber; der var noget rent og smukt; der var noget sandt menneskeligt over disse billeder, og man så for sig disse fotografer arbejde under de mest primitive forhold: — lyssvag optik, negativmateriale af uendelig ringe lysfølsomhed, afhængig af vind og vejr, og trods dette frembringe resultater, der ved sin ro og harmoni bringer beskueren i dag i en sindets andagt. De vidner også om noget andet disse billeder: — de fortæller om en dyb respekt for arbejdet, en kærlighed til faget, der ikke levner mulighed for overdreven selvtilfredshed ved underlødigt arbejde.

Det er de våde pladers periode, disse billeder stammer fra, og med enkelte undtagelser er de fra tiden, før man forsøgte at slæbe idylliske skovsøer og imponerende alpelandskaber ind i atelieret, og de er — som redaktør Bendorff påpegede — fra en tid, hvor man ikke var bange for at lade diverse rynker o. l. blive tilbage i portrættet, hvis disse var med til at fortælle om det ægte menneskelige hos modellen. En af de omtalte undtagelser danner forsidebilledet af den unge Vilh. Bergsøe. Forøvrigt netop et billede fra overgangsperioden, inden kulisseraseriet satte ind for alvor, og selv om det ikke kan fragås, at »baggrunden« allerede er der, må det dog vel her erkendes, at den er dygtig udført, — ja, har man ikke her den unge *skribent* lyslevende for sig?

Det er internationalt fastslået, at skotten David

Octavius Hill er et af det forrige århundredes største fotografiske navne. Og derfor er det naturligt, at man med en stille glæde konstaterer, at vi herhjemme har haft i hvert fald to fotografer, der har hævdet sig smukt i forhold til denne berømte kunstner, — Hansen og Weller.

Hvad er nu facit af disse tanker, man har gjort sig, da man fordybede sig i studiet af de gamle billeder? Ja, facit er dette, at man synes, der er en melodi, der er blevet væk. Det vil sige, *helt* væk synes man nu heller ikke den er blevet, — man ved, den er der, men man kan ikke rigtig få fat i den, og spørgsmålet er da, om det ikke ville være en god gave til den jubilerende forening at få et virkeligt tag i denne melodi. Ville det ikke give os noget af denne udefinerlige, men gode følelse, der hedder selvrespekt, og ville det ikke samtidigt være en værdig tribut til dette arbejde, til dette fag, hvortil vi er bundet af en uhelbredelig kærlighed?

PATINA

De efterfølgende otte helsides billeder er alle optaget af fotograferne Hansen & Weller i København. H. C. Andersen fotografiet på den modstående side opgives aldrig tidligere at være offentliggjort.

For samtlige reproduktioner af de i dette nummer af D.F.T. gengivne gamle fotografier — også forsideillustrationen — gælder det, at de for bevarelse af ægtheden er fremstillet efter de foreliggende originalbilleder fra ca. 1865 og senere. Pletter, skrammer og andre »skønhedsfejl« skyldes således hverken reproduktions- eller tryktekniske årsager, men udelukkende fotografiernes egen patina.

Undtagelsen fra det her sagte er flertallet af billeder af Dansk Fotografisk Forenings formænd fra 1879—1940. Da foreningens arkiv for tiden op til 1945 — som andetsteds nævnt — ikke eksisterer mere, har disse illustrationer måttet genproduceres og vises derfor et dobbelraster.

»Hans Christian Andersen«
(formentlig optaget omkring 1867)

Billedet tilhører Frederiksborg Museet

»Kgl. skuespillerinde Julie Sødring«
(formentlig optaget omkring 1865—1870)

Billedet tilhører Teatermuseet i København

»Operasanger Jens Larsen Nyrop«
(formentlig optaget omkring 1880)

Billedet tilhører Teatermuseet i København

»Emma Lange«

Billedet tilhører Teatermuseet i København

»Professor Vilh. Marstrand«
(formentlig optaget omkring 1870)

Billedet tilhører Frederiksborg Museet

»Kgl. kammersanger Erh. Ludvig Hansen«
(formentlig optaget omkring 1890)

Billedet tilhører Teatermuseet i København

»Fru Krum Hinderup«

Billedet tilhører Teatermuseet i København

»Th. Andersen«

Billedet tilhører Teatermuseet i København

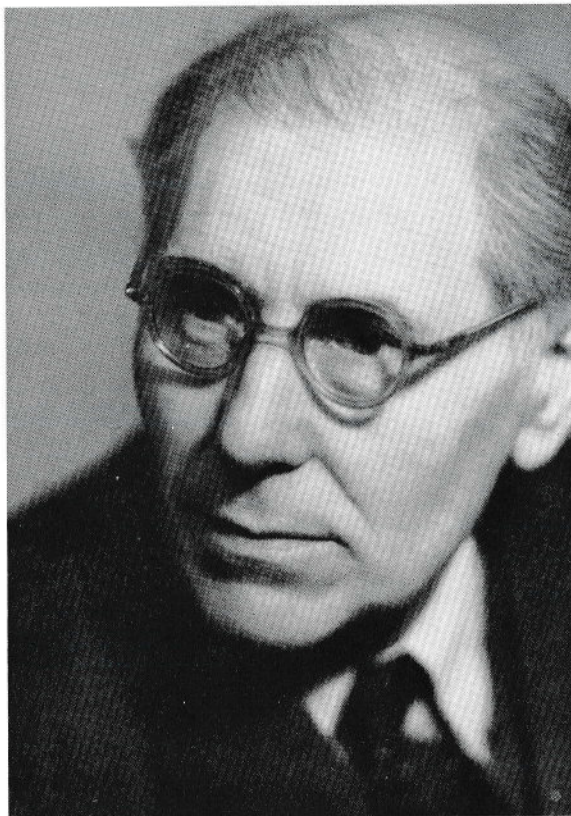
JEG KOM I FOTOGRAFLÆRE I 1897

Af Carl Brandt, Odense

Foranlediget af et par ord over frokostbordet ved Dansk Fotografisk Forenings efterårsmøde i Svendborg i 1953 er jeg blevet opfordret til at meddele mine erindringer om fotografiens udvikling og fotografens arbejdsvilkår fra nogle år før århundredskiftet og frem over.

En ældre fotografs vandring med fotografien gennem snart 60 år kunne ved en virkelig indgående beskrivelse let blive til en hel bog. Det er svært at skille det rent faglige fra de individuelle indtryk af mennesker og forhold, som i tidens løb er undergået lige så store ændringer som selve faget, hvis beretningen da ikke skal blive en tør opsummering af fakta, der ikke vil fæste sig synderligt i læserens interesse. Om jeg da — i en forholdsvis kort omtale af fagets udvikling fra min læretid og et stykke frem imod nutiden — skal gøre de svundne år levende for kolleger af i dag, vil derfor nødvendigvis private følelser og oplevelser, der kendetegner de skiftende tider, indgå som en meget væsentlig del af beretningen.

Fotografiens tekniske, økonomiske og kulturelle udvikling i de sidste 60 år har været jævnt fremadskridende, selv om der af og til har været spring. Således var overgangen fra de »våde plader« til tørpladerne og fra albuminpapiret til celoidinpapiret et fremskridt, der med et sæt førte til en forenkling og stor lettelse i fotografens arbejde, idet han nu havde et færdigt grundlag for både negativ- og positivprocessen. Imidlertid tager det altid nogen tid med omstillingen til det nye, og så sent som i 1897, da jeg kom i lære, præparerede vi endnu selv det rå, kriderede papir med den lysfølsomme emulsion. Denne emulsion blev blandet i en stor flaske og bestod af colodium, æter samt alkohol og tilsidst dråbevis tilsat sølvnitrat under stærk omrystning. Sølvets tilsætning foregik ved svagt dagslys eller helst ved lampelys og da et godt stykke fra lyskilden (vi havde endnu kun petroleumslamper, så vi skulle passe på, at æterdampe fra den store emulsionsbeholdning ikke nåede åbent lys!). En sådan blanding skulle stå nogen tid og modne før brugen. Der blev lavet friskt papir hver

Carl Brandt, Odense, (fot. 1954), æresmedlem af D.F.F.

dag til dagens forbrug, således at der om aftenen første gang blev gydet det, der næste dag var brug for.

I rammer i halvark-størrelse blev papiret spændt op, så det var stramt som et trommeskind. Derpå tog man i en mindre flaske en portion af lagerbeholdningen, havde en anden flaske med en stor tragt stående til at hælde det overflødige colodium i efter gydningsen. Selve overhældningen skulle der nogen øvelse til. Vædsken skulle flyde jævnt hen over papiret og bevæges fra den ene side til den anden, idet den løb af, ellers blev emulsionslaget sribet. I begyndelsen spruttede der jo noget over på hænderne, og når vi ikke ænsede det, fik vi nogle slemme, brogede hænder, når de bagefter kom ud i dagslyset; men en elev var for det meste stolt af disse fingre, der beviste, at

(Carl Brandt, fot. 1897),
»Da jeg kom i lære«

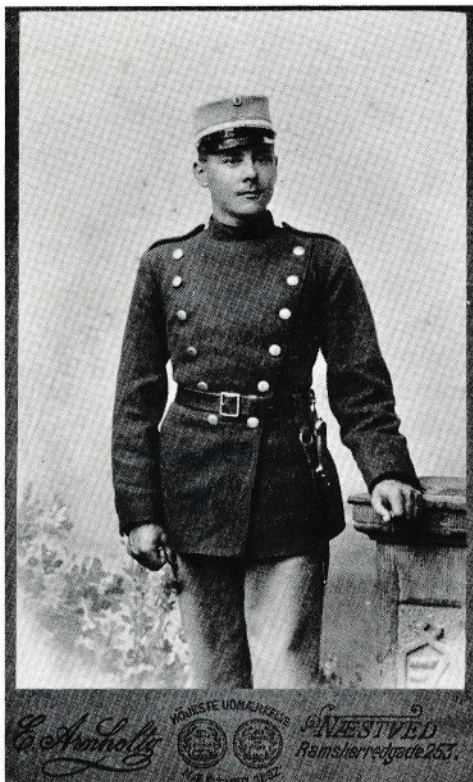
(Carl Brandt, fot. 1898),
»Siddende sammen med
— fra venstre — mine
med-Lærlinge L. C. Boe,
senere Glamsbjerg, og
Chr. Jensen, senere Mar-
stal, samt medhjælper
Jørgensen, senere Thurt

han blev betroet dette hverv. Rammerne med papiret stod nu i en tralle natten over i et skab i mørkekammeret, for straks om morgenen at blive gydet en gang til fra den modsatte ende. Trods dette fluidums brandfarlighed gik det alligevel med et lille blus nede ved gulvet i skabet, og papiret tørrede på en times tid og var så færdigt til at kopiere på. Dette papir var dejlig blødt i sin overflade, det kunne lægges sammen og skæres ud uden knæk i hinden, — og så duftede det herligt.

Der kopieredes under glastag til hen på eftermiddagen, hvorefter dagens produktion blev vandet ud, tonet i guld, fikseret og skyllet. Under skylningen blev billederne klippet til efter et slebet glas; selv 18×24 billeder klippede vi i våd stand. Så kom opklæbningen på de dengang stive kartoner med firmanavnet forneden. Billederne blev lagt op på et stort glas i rækker oven på hinanden, således at det ene billede gik et lille stykke ud over det andet, for at der kunne fås fat på det med en lille kniv, og derpå fjernedes vandet med en gummirulle. I forvejen var

der lavet en kop syrefri klister. Et klapbord blev stillet op, og to mand — een på hver side af bordet — tog nu fat. Den ene smurte an og satte billederne på kartonen, den anden rullede dem fast og satte dem på traller, hvor de stod natten over. Kom der lidt klister ind på billedet, slikkedes det bare bort med tungen. Der var fart på, vi skulle være færdig til fyraften kl. 19.00 (eller kl. 7, som det hed dengang). Når billederne dagen efter var plettet ud, blev de glanset i en varmevalse — »Fernande« —, fik hver påklæbet et stykke silkepapir som dække, blev sorteret, forsynet med nummer bag på og lagt i konvolutter. Førstemedhjælperen så efter og skrev adresser på.

At være »kopist« kunne til tider være ret enerverende, når der var mange plader at passe, — ikke mindst f. eks. en dag med varierende skydække. Når solen kom frem, gik det hurtigt, og man måtte vide, hvor de forskellige plader lå, vide, hvor langt hver enkelt var fremme. Når det »brændte på«, råbte kopisten på assistance, og undertiden måtte alle plader

(Carl Brandt, fot. 1901),
»Da jeg var trukket i
kongens klæder«

(Carl Brandt, fot. 1900),
»Sammen med min
principal, fotograf
E. Arnholtz' børn i
Næstved«

vendes, til vi fik gået dem igennem. I den mørke årstid, når der daglig kom nye forsyninger af plader til kopisten, kunne det knibe med plads, og da måtte ofte alle vinduer tages i brug, — også atelierets sidevinduer. Når så en enkelt dag solen kom frem, måtte alle mand af huse og tage fat. Det var jo ærgerligt, hvis et aftryk, der havde ligget på i flere dage og var lige ved at få nok, skulle »brænde af«. Nutildags kan man knapt forstå, hvorledes vi fik afviklet en julesæson, men det gik som regel, selv om nogle kunder kom til at mangle et billede eller to, der så blev lovet til nytår.

Der blev taget mange plader daglig i en god provinsforretning i de tider. Søndagen var dog gerne den travleste med en 20—30 optagelser, mens der på markedsdage kunne være 100 og flere. Men det var små penge, der dengang blev betalt for fotografier. Den gængse pris i ordentligt estimerede atelierer var 3 kroner for seks og 5 kroner for tolv visitkort, eet cabinet kostede 3 kroner og seks styk 10—12 kroner, men i billigforretningerne, som begyndte at florere

omkring århundredskiftet tørst i København og derefter ude i de største provinsbyer, var priserne adskilligt lavere. Seks smalle visit (de såkaldte »Empire«) kostede 2,50 kroner med et 1/4-ark i tilgift, og nogle leverede endog et 1/2-ark i tilgift, når der bestiltes tolv billeder til 5 kroner.

Min læremester — fotograf Emil Hansen i Svendborg — må alligevel have tjent gode penge, idet han for sit overskud havde bygget tre ejendomme på Lundevejen, da jeg kom i lære.

I forretningen beskæftigedes to medhjælpere og to tre elever foruden datteren, frk. Benny, der hjalp til med udpletning på travle dage.

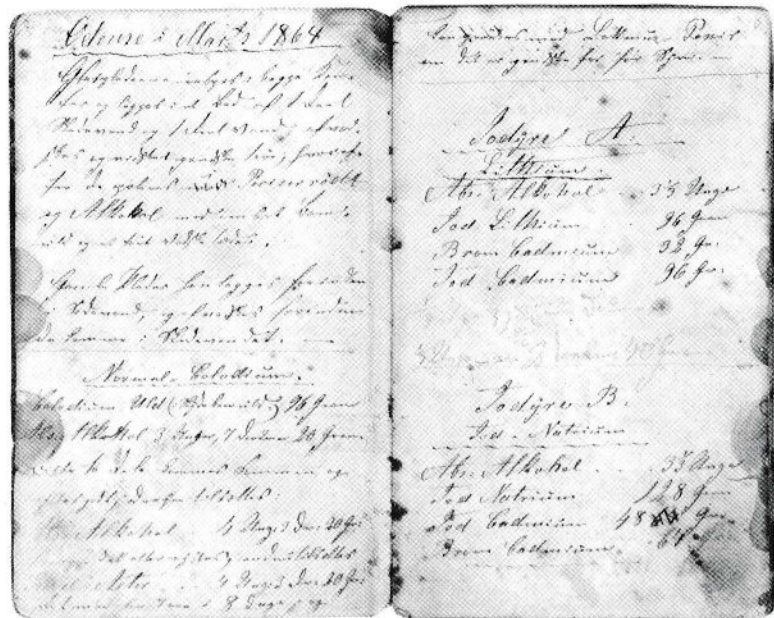
Førstemedhjælperens løn var 40 kroner og kopistens 30 kroner om måneden samt fri kost og logi. Eleverne betalte 200 kroner for at lære, og læretiden varierede efter alderen, således at en 17—18-årig kunne lære på eet år, yngre på halvanden—to år. På den tid kunne der jo ikke opnås den store færdighed i de forskellige grene af faget, men vi gik op i det med interesse og kom til at arbejde med i det hele på nær

fotografering, — en svaghed i uddannelsen, som har fulgt faget helt op til vor tid.

Min læremester var forsåvidt samvittighedsfuld nok, idet han tillod mig at »gøre svendestykke«. Jeg fotograferede mine forældre og lavede alt fra begyndelse til ende, og resultatet var i hvert fald til mine forældres fulde tilfredshed. Jeg fik da også straks efter læretidens udløb mit lærebrev og en plads som medhjælper, selv om den forud var afgrænset til tre måneder (et vikariat). Og tro mig, jeg var høj i hatten den dag! Jeg var kun godt atten år, da jeg den 1. februar 1899 med samt min vadsæk tiltrådte den lange rejse fra Svendborg til Nykøbing F.

Billetten kostede 3 kroner 50 øre — altså godt og vel et halvt dusin visitbillede. Jeg blev modtaget på banegården i Nykøbing F. kl. 23.30 af min tilkommende principal — sådan sagde vi den gang — samt en ven af huset, blev inviteret med hjem til en stor bøf, derefter på en cigar og en rundgang i atelier samt arbejdslokaler, hvorefter jeg fulgtes til mit logi i Jernbanegade.

Min stilling i hjemmet var fuldt familiær. Jeg havde således min egen pibe hængende på pipebrættet i stuen og selvfølgelig fri tobak, når jeg opholdt mig i hjemmet om aftenen, samt en cigar (»Prins Ados«) efter middagen om søndagen. Min løn var 10 kroner om måneden af hensyn til den mindre erfaring, jeg havde i faget. Det var hos fotograf S. K. (Søren Kanne) Søndergaard. Han forstod at animere en ung mand til at tage fat og få noget ud af tiden, og han nåede på de tre måneder, jeg var hos ham, at få en nogenlunde habil negativ-retouchør ud af »knægten«. At kunne retouchere negativer, så de stod fint og roligt som var det marmor — således som Søndergaard udtrykte det —, var meget vigtigt inden for faget i de tider.

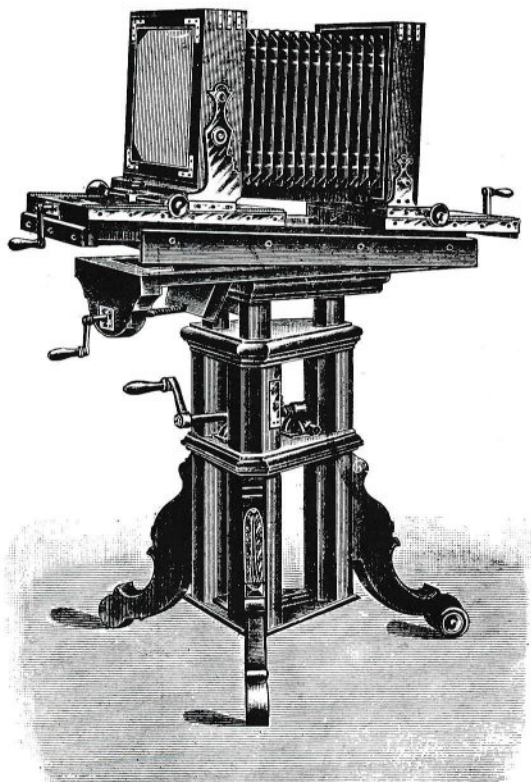
Nået så langt kunne jeg i min næste plads hos Carl Petersen i Vordingborg få 20 kroner om måneden samt fri station. At det økonomisk lod sig gøre at klare sine fornødenheder, kan noteres, idet jeg i det år, jeg var i Vordingborg, foruden et sæt tøj og en ny overfrakke, vask og skotojsreparation, dog havde råd til at ryge min pibe hver dag efter middag og fyraften samt om søndagen købe tre friskrullede cigarer à 7 øre — »3 til 20« hed det. Min principal røg ikke dyrere. En ekstrafrin cigar kostede 10 øre.

Vi begyndte nu at lave matte billeder — platinbilleder —. Dette papir, der var af tysk oprindelse, blev efterhånden også lavet af Carl Poulsens nyoprettede fabrik »Merkur« i Valby, som havde fået god afsætning hos de danske fotografer med sit blanke papir. Dette nye, matte papir var stadig dagslyspapir, men tonedes i stedet for guld med platin, og med sin varmgrå, matte overflade virkede det mere fornemt og gav derved anledning til en almindelig hævnning af fotografernes priser. Men det skulle alligevel tage sin tid, før det helt fortrængte de blanke billeder.

1899—1901 arbejdede jeg hos fotograf Arnholtz i Næstved og gjorde stadig fremskridt, hvilket gav sig udslag i forøget adgang til selvstændig fotografering på atelieret. Gagen steg fra 30 til 40 kroner om måne

den, så den nu lå på højde med, hvad en kommis i en manufakturhandel fik. I denne forretning fremkaldte vi altid pladen efter den enkelte fotografering, mens kunden ventede, så at såvel kunden som fotografen kunne se resultatet. Der var noget mystisk i for kunden at se den »neger« på negativet, der skulle forestille ham selv.

Undtaget fra reglen var søndagene, hvor der blev taget så mange plader, at der ikke var tid til fremkaldning med det samme. Prøvebilleder kendtes der endnu ikke til, — kunden bestilte sit halve eller hele dusin med det samme. Var en kunde skeptisk med hensyn til resultatet, og ville han derfor nøjes med eet billede, blev dette altid beregnet til førstepris. Denne førstepris varierede i Arnholtz' forretning, alt efter som det var brystbillede, knæstykket eller helfigur. Et brystbillede var 1 krone dyrere end en helfigur (mere negativretouche!). Jeg husker ikke prisen

»Universal Salon-Kamera med Stativ« model 1904 og betegnet som nyeste konstruktion. Pris — til pladestørrelse 24×30 cm — kr. 405.—. »For Børneoptagelser kan anbringes paa Stativet en Musikaase, som man faar til at spille og høre op ved at trykke paa en Knap. Kr. 10,00«.

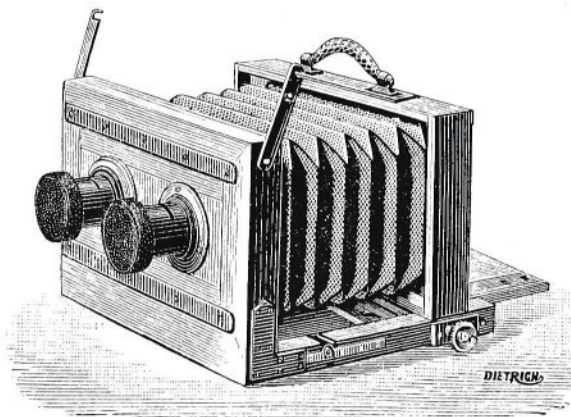

En uundværlig del af fagfotografens udstyr — efter datidens mening — var en »spilledukke« som den her gengivne. Prisen var kr. 4.—

for eet visitbillede, men eet cabinet kostede 4 kroner for et brystbillede og 3 kroner for helfigur.

Da der kun var een medhjælper og et par elever, var arbejdet lagt således tilrette, at der retoucheredes negativer to dage om ugen, kopieredes to dage og gjordes billeder færdige to dage, — altså to hold om ugen. Papiret til kopiering skar Arnholtz selv ud efter optælling af bestilte billeder, så det skulle gerne slå til, og guldbadet til toning satte han også selv an, lige som han næsten altid selv foretog toningen. Personalet gik i venteværelset efter tur, som de nu var optaget til, og når de udleverede billeder og modtog betaling, skulle ethvert beløb indføres med navn og pladenummer i kassebogen. Jeg havde mit værelse op til arbejdsværelset, og undertiden kunne Arnholtz, når han en sen aften gjorde kassen op, banke på ind til mig — måske var jeg allerede gået til ro — og spørge om forskelligt vedrørende kassen.

Søndagen helligedes helt fotograferingen, så at der ikke var tale om fridag, men vi følte det alligevel som en helligdag, trak i søndagstøjet og røg en cigar

Omkring århundredskiftet var stereoskopbilleder endnu ret yndede. I 1954 er de ved at dukke op igen i versionen 3-d billeder. Datidens fotografer benyttede f. eks. det her viste stereokamera af fransk konstruktion til plader 8,5×17 cm, og som inkl. 3 dobbeltkassetter kostede kr. 150.—

efter aftenmaden. Mandag og torsdag, når der var mange plader at retouchere, kom fru en og tog en hånd med. Hun tog sit ur frem, lagde det ved retoucherspejlet, og så retoucherede vi om kap, mens vi samtidig — ganske stille — sang tostemmige sange. Det var meget hyggeligt, og da det var fru en, der var partner i duetten, hørtes der ikke kritik. Ved frokostbordet havde jeg gerne den yngste søn på knæet og skar små »ryttere« til ham. — To år hos denne elskværdige og kultiverede fotograffamilie kom til at betyde meget for min udvikling både som fotograf og som menneske. 1901 kom soldatertiden, og jeg husker, at jeg — skønt ingeniørlunde ked af tjenesten — døg af og til ærgrede mig over den tid, jeg her syntes at spille i min fotografiske udvikling. Det viste sig imidlertid, at det i stedet blev en fordel at have haft faget på afstand i nogen tid.

Efter en vinter hos min lærekammerat, fotograf L. C. Boe — den gang i Assens, hvor han allerede havde etableret sig —, blev jeg medhjælper hos det sjoveste fotografpar, jeg tror har eksisteret i Danmark, og hos hvem såvel fotograferingen på atelieret som arbejdet i sin helhed foregik under så store modsætningsforhold, at atmosfæren altid var ladet med både komik og tragik.

Ved fotografering i dette atelier deltog altid to: — fotografen og fru en, eller fru en og medhjælperen. Fru en arrangerede og sørgede i det hele for opstillingen, den anden part ordnede belysningen med gardiner og skærme samt stillede ind i kameraet. Når alt var klar og kassetten sat ind, havde operatøren at vente tålmodigt med bolden i hånden, indtil fru en hurtigt talte 1 - 2 - 3 - 4. Så trykkede han på bolden, og efter lukkerens lyd kunne fru en bestemme, om eksponeringen var foregået i rette øjeblik; i modsat fald skulle der tages en ny plade. Ved godt samarbejde mellem de to kunne denne operation foregå gnidningsløst, men var »boldtrykkeren« utålmodig eller ikke agtpågivende nok, så kunne fru en eksplodere med udbrudet »So kann ich nicht!«, forsvinde et øjeblik ind i arbejdsværelset, der lå for enden af atelieret, vride hænder og — for at komme i ro — foretage adskillige synkebevægelser, hvorefter »forestillingen« atter kunne fortsætte. For den, der fra arbejdsværelset overværede denne scene, virkede det i høj grad komisk, men alt kan jo blive en vane, og

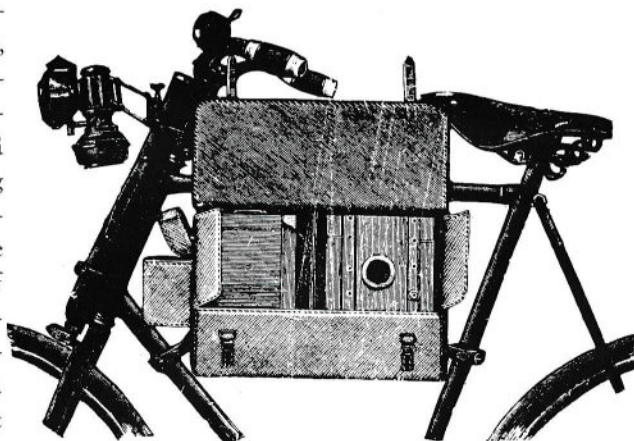
jeg havde det udmærket hos disse to af temperament så forskellige, men hver for sig elskværdige og rare mennesker, hvis to halv voksne børn blev mine gode kammerater.

Når rejsefotografen omkring århundredskiftet drog på tur, kunne pladeskift og prøvefremkaldelse være et problem. Ovenstående »transportable Mørkekammer for Rejsebrug, der let kan lægges sammen som en Paraply« var da een af løsningerne. Prisen var kr. 30.—

Jeg fik nu stilling i Silkeborg i et nyoprettet atelier, hvor jeg skulle tage mig af atelierarbejdet; selv rejste fotografen ud og tog landskaber på store 30×40 cm plader, som han fremkaldte i jern-oksalat-fremkalder. Belysningen var gerne halvt eller trekvart modlys og gav ret hårde negativer med klar luft, og på billederne blev så indtegnet skyformationer. Efter disse billeder blev der taget 18×24 cm billeder og nedefter til kort, som solgtes til boghandlerne.

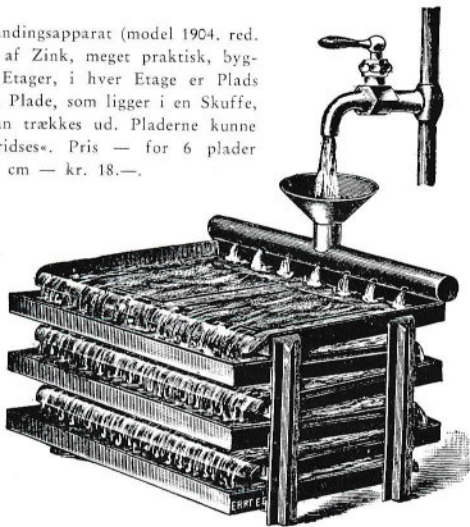
Vi er nu nået til 1903, og de blanke billeder var blevet til en saga blott. Platinbillederne var blevet enerådende, og vi begyndte at lave prøveaftryk til kunderne. Priserne var steget noget, og ved et tilfælde kom vi ind på at prøve gaslyspapiret. Vi skulle

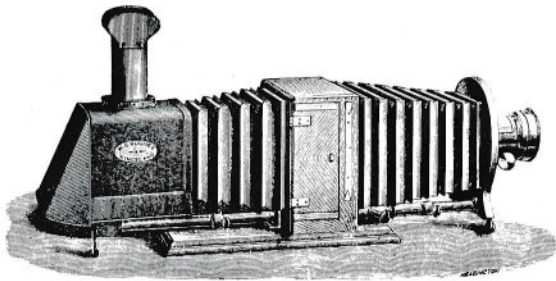
1904-rejsefotografens udstyr. Taskens pris kr. 8,50

før jul lave en del kort til sanatoriet. Der blev skrevet til Århusgrosserereren om gaslyspapir, og vi fik hvad han havde; det var ikke meget, men han lovede at skaffe mere. Vi gik igang, eksponerede ved en gaslysbrænder med lukket, rund kuppel, men det blev lidt besværligt, da lampen sad for højt over vasken. Så fandt vi på at rive et passende antal tændstikker, der brændte af på een gang, og det gik hurtigere. Vi fik lavet kortene til tiden, idet vi kunne benytte aftentimerne til arbejdet, men da resultatet efter vor mening ikke var særlig tiltalende, blev fortsat eksperimenteren opgivet.

»Udvandingsapparat (model 1904. red. anm.) af Zink, meget praktisk, bygget i Etager, i hver Etage er Plads for en Plade, som ligger i en Skuffe, der kan trækkes ud. Pladerne kunne ikke ridses«. Pris — for 6 plader 18×24 cm — kr. 18.—.

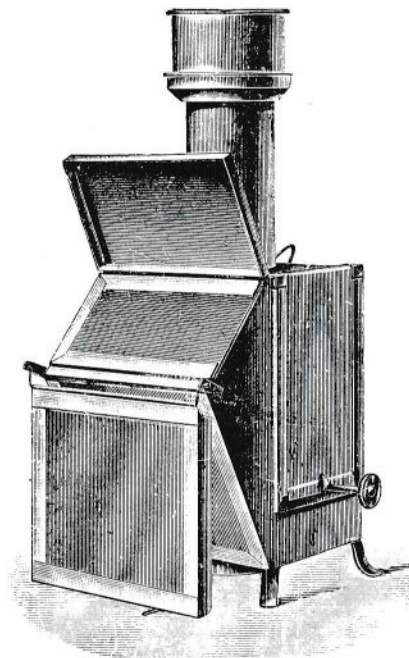
»Forstørrelses-Apparat BIJOW. Dette Apparat bruges af de første Fotografer i England, og er for Tiden det mest fuldkomne af alle. Kondensatorlindserne ere rektangulære og af fortrinlig Kvalitet, de ere anbragte i Midterstykket paa Figuren og forbundne med Lampen ved en Bælg og med Objektivet ved en anden Bælg, hvorved opnaas en let og sikker Indstilling for alle Størrelser. Lampen er af ny Konstruktion (petroleumslampe! red. anm.), den har 3 Væger, der ere saaledes stillede til hinanden, at de give et stort konisk Lys, og Lampen er godt ventileret. Objektivet er et meget fint dobbelt Portræt-Objektiv, der giver smukke Billeder lige fra 1 Fod til 20 Fod i Diameter.« — Dette forstørrelsesapparat til 16,5×21,5 cm kostede kr. 390.

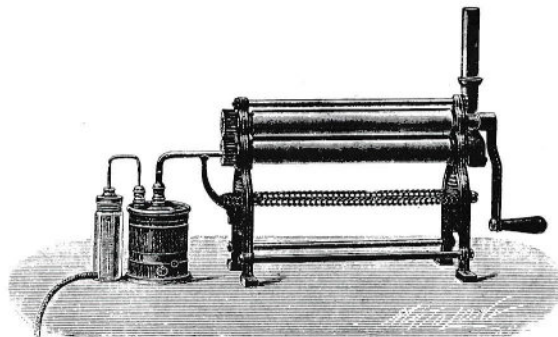
Der skulle endnu gå adskillige år, før de »store kanoner« som Juncker-Jensen, Elfelt og flere gjorde springet helt over til gaslyspapiret og dermed autoriserede denne kopieringsteknik som fuldt anvendelig i den fine fotografis tjeneste.

Jeg omtalte før billigforretningernes tilgift af 1/4-ark forstørrelser. Dette var jo muliggjort ved bromsølpapirets fremkomst allerede før min tid. Forud forstørredes på såkaldt saltpapir og på albuminpapir ved hjælp af solarkameraet. Dette har jeg ikke oplevet, men jeg tror ikke at huske galt, når jeg mener — første gang jeg besøgte Juncker-Jensen — at have fået forevist den endnu den gang over at-

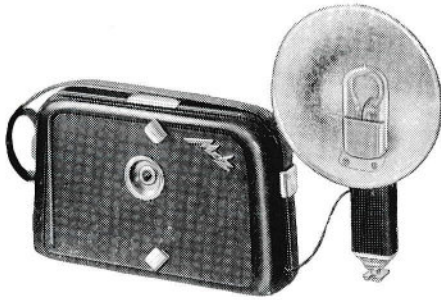
Mørkekammerlampe model 1904 til petroleum, betegnes med fremhævet skrift som »bedste Lampe for Fotografer«. Pris kr. 13.—

»Fernande Varm-Satinermaskine« i en model fra omkring århundredskiftet kunne opvarmes ved gas, ved sprit, ved damp, eller ved elektricitet. Gas-modellen med en valse længde på 60 cm kostede kr. 240.—

MECABLITZ

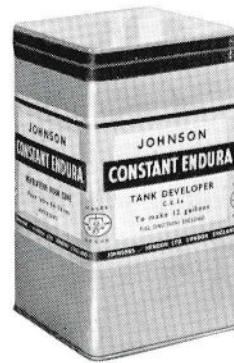

En af Tysklands mest kendte og anvendte elektronblitz.

Tilslutning til lysnettet (vekselstrøm).
Indb. akkumulatører. Indb. ladeaggregat.
Ledetal 50 ved 21/10 DIN.

Prisen kr. 400/- brt.

CONSTANT ENDURA

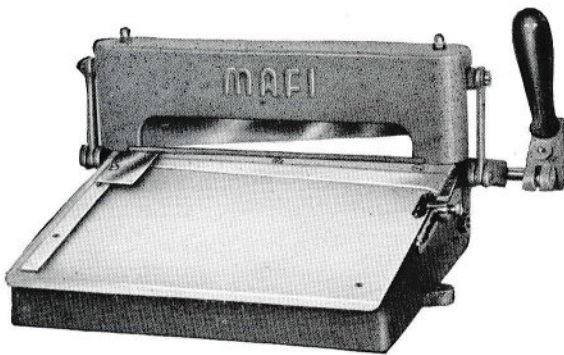

JOHNSON'S

mest solgte fremkalder
til fotografer og fotohandlere

Den er fantastisk slidstærk

MAFI

Ved køb af mørkekammerudstyr
lægges især vægt paa 3 vigtige ting:

YDELSE — PRIS — LEVETID

Dette er MAFI's PRINCIP
og kommer forbrugeren til gode

SCHNEIDER XENAR

hører til verdens bedste
portræt- og fagoptik

Forlang specialbrochure og prislister

JAMES POLACK A/S

Vestergade 12 A . C. 11.155

liertaget liggende cirkelskinne, hvorpå solarkameraet havde været anbragt, så at det kunne bevæges rundt efter solen under belysningen. En eksponering med dette forstørrelsesapparat kunne vare op til tre timer. Dagslyset blev dog — også efter bromsølpapirets fremkomst — i adskillige atelierer anvendt i forstørrelsestekniken ved at indbygge forstørrelsesapparatet i et vindue mod fri luft, men dette medførte både tidsspilde og spild af papir på grund af lysets veksen. Nogle fotografer lod deres forstørrelser lave hos Elfelt, for så selv at retouchere dem og gøre dem færdige.

Arnholz havde selv forstørrelsesapparat med »Aurlysnet« på en gasbrænder, og forstørrelse foregik altid om aftenen, hvor arbejdsværelset uden for stort besvær kunne mørkelægges. Da det elektriske lys blev almindeligt, blev dette anvendt som lyskilde, og fremover blev så de vandrette forstørrelsesapparater erstattet med lodrethængende, der tog langt mindre plads og derfor kunne anbringes i ethvert mørkekammer.

Vi er nu nået til 1905, og jeg etablerer mig i Assens. I de følgende år sker ikke noget særligt før henimod den første verdenskrig, hvor det endnu var de platintonede billeder, der var det almindelige. Men under krigen steg platin i pris fra 1 krone 65 øre til 14 kroner for 1 gram platinklorure — det højeste, jeg har betalt —, og dette kunne jo nok mærkes, selv om vi regnede med at kunne tone ti ark papir i 1 gram

Fire eksempler på de omkring århundredskiftet så gængse portrætkar-toner og »postkort-standere«

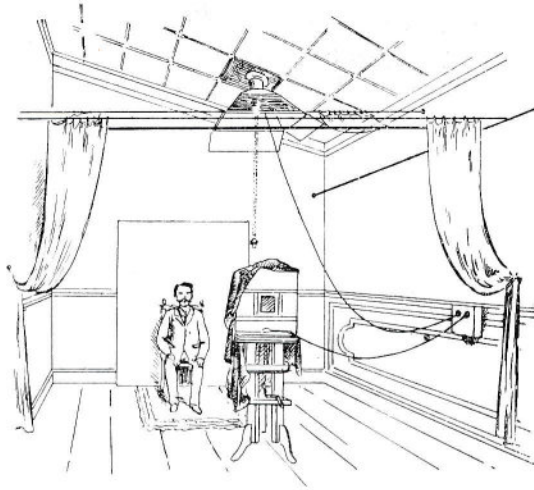
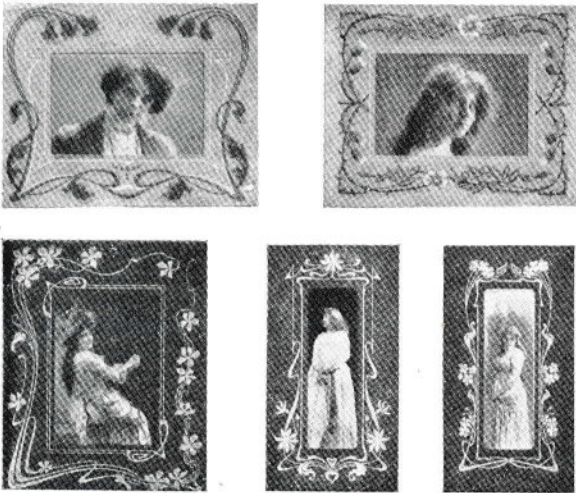

Illustration fra D.F.T. (»Beretninger fra Dansk Fotografisk Forening«) for oktober 1901. Billedet hører til en instruktiv artikel med flere arbejdstegninger til indretning af magniumsbelysning i atelieret. Forfatteren indleder med bemærkningen: »Da Spørgsmaalet om Portrætoptagelser ved kunstigt Lys i Øjeblikket er meget aktuelt . . .«

platin, når vi ikke tonede igennem til gråt, men lod billederne være brune. Denne varmbrune tone var ganske køn, men viste sig i det lange løb ikke at være særligt holdbar; billederne falmede, og mange billeder fra denne periode er derved gået tabt. Det samme gjorde sig gældende ved toning i guld, hvilket forsøgtes, idet guldet ikke var steget i pris, men tonen blev ikke køn — nærmest gullig-rød —, så det tager nu efterhånden fart med at prøve det nye og forbedrede gaslyspapir, som der fra fabrikernes side reklameredes kraftigt med, og som tilsyneladende kunne stå lige så smukt som dagslyspapiret, og på slutningen af 1918 og i løbet af 1919 var mange af de største atelierer både i København og i provinsen gået over til gaslyspapiret, og snart blev springet gjort overalt.

Anvendelsen af kunstlys på atelieret var forlængst i gang. Først prøvedes med magnium. Der indbyggedes skorsten i taget til udgang for røgen, og forskellige anordninger for elektrisk tænding af magniumpulveret, sat i forbindelse med lukkeren på kameraet, så eksponering og afbrænding kunne ske samtidig, blev forsøgt, uden dog at give tilfredsstillende resultater. Men så kom det elektriske lys. Først buelampen og senere de store 500-watt pærer i blå dagslyskupler, der fremover førte til det elektriske lys' sejersgang på ateliererne. Ved buelampens fremkomst skete også en

Igennem mere end 75 Aar
Kvalitetsvarer til danske Fotografer

FREM RAGENDE NYHEDER
AF I DAG:

Faber-Kemikalier i praktiske
Konsumpakninger!

Faber-*Antistatic* Pasta hindrer
statisk Elektricitet,
holder Støvet borte!

Primos Forstørrelsesapparater!

Jupiter Atelierlamper!

Germania Stativer!

B + W Polarisationsfiltre!

(Brochure og Priser tilsendes gerne)

Vor Specialfabrikation af Mapper
borger stadig for bedste Forarbejdning og Kvalitet!

GRUNDLAGT 1876

H. HANSENS SØN

FOTOGRAFISK HANDELSHUS OG KARTONFABRIK

ODENSE

»GUMMI-DRENGENE APRIL 1919« på D.F.F.s fagskole i København. Stående fra v. t. h.: Otto Nørmark, N. Chr. Bang, fru Sondergaard, H. Steffensen, C. Brandt, Gorup, Haarup. Siddende fra v. t. h.: Carl Petersen, Albjerg, Bjerknæs, kursuslederen fru Knudstrup-Andresen, Juncker-Jensen, Johs. Hansen, ubekendt dame

lille revolution på kopieringsområdet, idet det viste sig, at dette lys kunne erstatte dagslyset ved kopieringen, så at der nu også kunne kopieres om aftenen. Efter forretningstid blev et bord stillet under lampen og kopierrammerne anbragt derpå med silkepapir over, idet lampen uden afskærmning gav skarpt strålely. Kopisten måtte have en skærm på hovedet som en stor kasketskygge, der ragede hen over ansigtet, for at skærme øjnene for det direkte lys. Uden denne foranstaltning pådrog adskillige sig en farlig øjenbetændelse.

Under alt dette glemtes dog ikke de mere — om man så må sige — ædle og kunstneriske kopieringsmetoder som kul-, gummi- og bromolieprocesserne. Der blev af Dansk Fotografisk Forening både i kredsene og især i foreningens nyindrettede atelier og lokaler på Teknologisk Institut i København afholdt demonstrationer og kursus i disse discipliner, og flere af de ældre fotografer vil sikkert huske disse.

På min væg hænger et billede fra et sådant kursus.

Juncker-Jensen signerede det med: »Gummi-Drengene, April 1919«. Der deltog fjorten fotografer, og såvidt jeg kan se er vi endnu seks tilbage fra dette kursus. Selv om denne art billeder aldrig blev nogen almindelig salgsvare, blev den for adskillige fotografer en hobby, — noget, man lavede i sin fritid og derved fornyedes i interessen for at lave noget personligt. I samme periode — fra 1914—1915 — fremkommer nu »sketch-epidemien«. Det var her som før Juncker-Jensen, der gik foran og lancerede de første billeder i denne genre. Disse lyse og lette billeder med lidt mere eller mindre — mere mindre! — »kunstnerisk« anbragte streger i baggrunden tiltalte fotograferne, og inden længe sås disse sketchbilleder overalt i udstillingsskabene landet over, og de blev en publikumssukces. Der var også en økonomisk fordel ved disse billeder, idet der efter små negativer kunne laves store billeder i udvendigt mål, således at 18×24 cm billeder som regel blev taget på kabinetplader, mens visitoptagelser blev til kabinetbilleder. At dygtige foto-

grafer lavede smukke billeder af slagsen skal noteres, men almindeligvis var det en misforstået billedfremstilling.

Når man nu ser tilbage på udviklingen af de for fotografien til rådighed stående materialer og apparaturer i det tidsrum, der her er tale om, kan det undertiden nok forbavse én, at man i sin tid med plader, der var mange gange mindre lysfølsomme, end de nu almindeligt anvendte, og med dagslyset som eneste lyskilde på atelieret alligevel kunne fremstille portrætter af endog meget høj kvalitet.

Imidlertid har det nok den gang som nu først og fremmest været personen bag kameraet og så en teknisk kunnen, der under de givne forhold magtede at bringe det forhåndenværende materiale til fuld, frugtbringende udnyttelse.

Fotografiens enorme udvikling især inden for videnskaben og på mange kulturområder i denne år-række vil, selv om den på mange måder har grebet ind i fotografens virke, være mere almen bekendt og forøvrigt uden for disse erindrings område og formål, der væsentligst har været at skildre fotografens forhold og arbejdsvilkår i en tid, der endnu kan huskes.

25 ÅR ROLLEIFLEX

Da det første Rolleiflex for 25 år siden kom på markedet, blev en banebrydende tanke til virkelighed. En ny kameratype overraskede verden: det to-øjede spejlrefleks-rullefilmkamera 6×6. For anden gang var matskiven opdaget. Det praktiske mellemformat, den universelle brændvidde og den stadige kontrol med

det skarpt indstillelige søgerbillede var de fordele, Rolleiflex bød fotografen. Afgørende problemer indenfor fotografien fandt herved deres ideelle løsning. Det blev forbeholdt dette præcisionskamera fuldtud at opfylde ønsket om: præstation, sikkerhed og enkelthed.

Rolleiflex prægede en ny fotografisk stil. Over hele verden blev dette kamera og »det seende princip« en succes uden lige. Også i farvefotografiens tidsalder med dens stigende krav til skarphed og farvegengivelse har Rollei, såvel hos fagfotografer som amatører, stået sin prøve som et fremragende farvekamera. I fotoårbøger, tidsskrifter og i de illustrerede blade står Rollei-optagelserne ofte i spidsen. På internationale fotoudstillinger og ved fotokonkur-

Roterende Tørre- og Højglansmaskine

Tørre- og Højglansmaskinen leveres med eller uden Stativ.

NOWA

Tromlens Diameter er 62 cm. og Bredde enten 70 cm., 100 cm. eller 120 cm..

Opvarmning sker ved 5 Sæt Varmelegemer indeni Tromlen med Afbryder for hvert Varmelegeme samt 1 Varmelegeme ovenover Tromlen til Efter-tørring af Lærredet. Tromlens Hastighed afpasses ved Regulator paa Motoren.

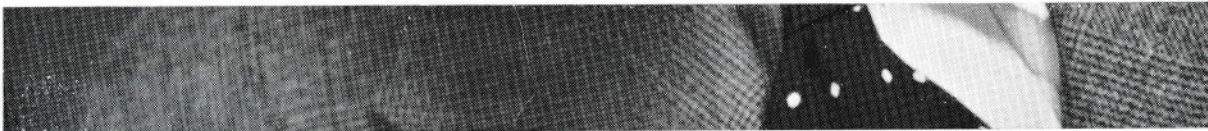
Type RT 100 tørrer ca. 2000 Copier 6×9 cm. eller 250 Copier 18×24 cm. i Timen.

Maskinen har igennem flere Aar været i Brug til saavel Tørring af Dokumentcopier som Højglansning af Fotocopier. Copierne falder ned paa en Bakke, anbragt foran paa Stativet.

Maskinfabrikken NOWA Taga 3036

Kodak *film og papir . . .*

rener henter Rollei-billederne jævnlige de største præmier, og ingen af den originale Rolleis mange efterligninger har kunnet gøre det rangen stridig.

Rollei-princippet er indenfor sit område blevet det klassiske forbillede for kamerabygning. Igennem 25 år har Rollei holdt sit forspring i præcision og standard. Fra det historiske Rolleiflex førte teknikens udvikling hen til Rolleiflex-Automat'en og til det yndede Rolleicord IV. Videnskabeligt underbyggede fremstillingsmetoder og mange års konstruktiv specialisering gjorde Rollei-kameraet til indbegrebet af fulden kvalitet. Over 750.000 Rolleis har indtil nu forladt fabriken, — et flot resultat for et præcisions-kamera i topklassen, og et resultat, fabriken kan være stolt af. Over 3/4 million Rollei-ejere kan takke deres kamera for talrige glæder og strålende resultater.

I år — i jubilæumsåret 1954 — kalder Rollei på alle disse venner og indbyder dem til en international fotokonkurrence, hvor 500 store pengepræmier venter vinderne med de smukkeste Rollei-optagelser! Den 31. januar 1955 er den sidste termin for indsendelse.

Museum of Modern Art indbyder til jubilæumsudstilling

Museum of Modern Art i New York indbyder i anledning af sit forestående 25-års jubilæum til deltagelse i inter-

national fotografiudstilling i januar 1955 under titlen »The Family of Man«, — d.v.s. menneskeheden, i nærmere forstand alt mennesket vedrørende, alle menneskelige følelser, begivenheder, m. v. Betingelserne for deltagelse i udstillingen er:

1. Udstillingen er åben for alle fag- og amatørfotoografer.
2. Der kan indsendes kontaktaftryk (dog ikke af 35 mm optagelser) eller rã-forstørrelser ikke over 24×30 cm.
3. Negativer må *ikke* indsendes.
4. Alle billeder skal være uopklæbte.
5. Også tidligere offentliggjorte billeder kan indsendes.
6. Indsendte billeder vil *ikke* blive returneret.
7. Der skal ikke betales noget udstillingsgebyr, og der vil ikke blive uddelt præmier.
8. Indsenderens navn og adresse skal anbringes på bagsiden af *hvert* billede.
9. Intet til denne udstilling indsendt billede vil blive reproduceret uden fotografens tilladelse.
10. Modtagelsen af indsendte billeder vil blive anerkendt af Museum of Modern Art.
11. *Alle billeder skal være Museum of Modern Art ihænde den 30. april 1954.* Billederne sendes under adressen: THE FAMILY OF MAN Exhibition, Museum of Modern Art, P. O. Box 368, Radio City Post Office, New York 19, N.Y., U.S.A.

Når billedudvalget har fundet sted, vil de pågældende fotoografer modtage opfordring til indsendelse af de egentlige udstillingsbilleder, — i tilfælde af, at der skal bruges gigantforstørrelser, af negativer.

- den nye

Multiblitz REKORD

med tilbehør - et universalsystem

Standardudstyr

med 175 Joules
kr. 980,- br.

Tilbehør:

Studioreflektor
Effektlysforsats
Ringblitzrør
Søgerlampe
Ekstrastav
Fotocelleaggregat m. m.

Forlang brochure
og komplet prislise

Belgisk Import
Compagni

Landemærket II,
Kbh K - C. 1509

... banebrydende zeiss ikon nyhed ...

CONTAFLEX

Det eenøjede spejlreflekskamera

● med centrallukker.

Synkronblenden ●

giver et søgerbillede

med fuld blændeåbning

indtil udløsningen.

● To koblede afstandsmålere:

efter snitbilledprincippet

og med matskivering.

Pentagonprismet giver et

opretstående ● og siderigtigt

søgerbillede uden parallakse.

Objektiv: det berømte

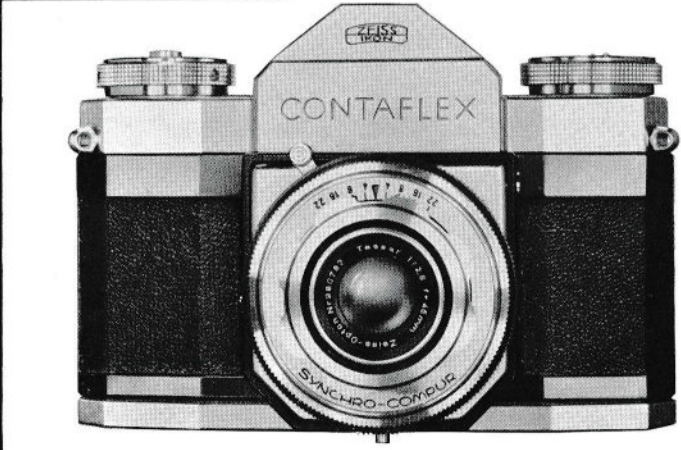
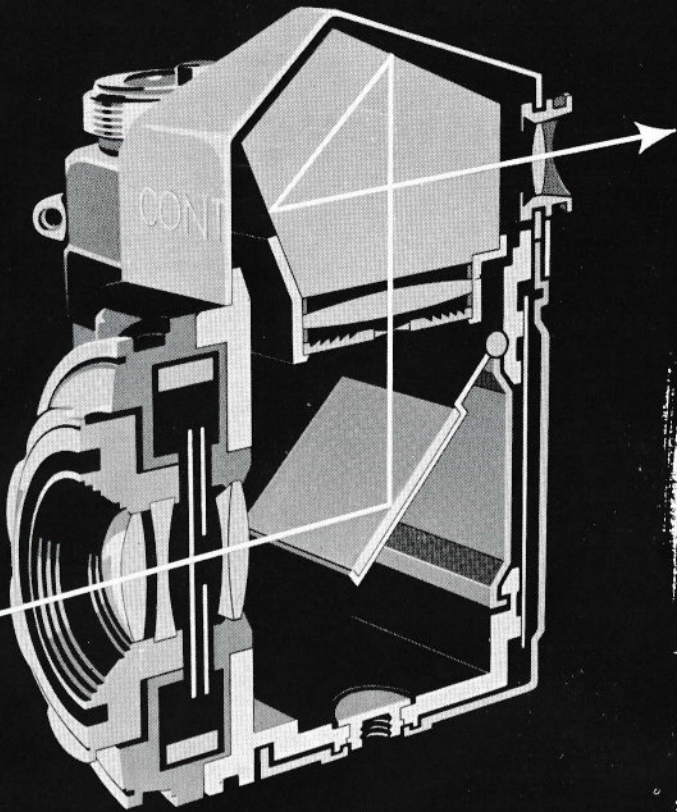
● ZEISS TESSAR 1:2,8/45 mm.

Miniatureformat og

to-kassette-system ●

til sort/hvid- og farveoptagelser

med samme kamera.

CONTAFLEX

Pris Kr. 795,00

➔ ZEISS IKON A.G. STUTTGART

FORENINGSMEDDELELSER

Dansk Fotografisk Forening, Fotograffagets Fællesudvalg og kassererkontoret for D.F.F.s jagsskole i København: Mynstersvej 14, København V., tlf. Eva 5795, kontortid kl. 10—14, lørdage kl. 10—12. D.F.F.s giro-konto: nr. 838.24, den københavnske fagskoles giro-konto: nr. 237.61. D.F.F.s jagsskole i København: Teknologisk Institut, Hagemannsgade 2, København V., tlf. Byen 6192. Forstander Jørgen Justesen, Stenagervej 20, Hellerup. — D.F.F.s jagsskole i Århus: Jydsk Teknologisk Institut, Dalgas Avenue 2, Århus. Forstander: Fotograf Thomas Pedersen, Guldsmedgade 22, Århus, tlf. Århus 26142. D.F.F.s giro-kt. 219 28.

TILGANG

Aktive (rabatberettigede A- og B-medlemmer):

Viggo E. Borch, Østbanegade 21, København Ø — (A)
H. J. Duus Jørgensen (tilbageført fra C), Frederikssundsvej
259 H, København-Brønshøj — (A)
Erik Lorenzen, Ordrup Jagtvej 37, Charlottenlund — (A)

Passive (ikke-rabatberettigede C-, D- og E-medlemmer):

Kirsten Hede (overført fra A), Amagertorv 19, Københav
n K — (C)
Hans Chr. Laursen, Assentoft pr. Volk Mølle — (E)
John Robert Skånstrøm (overført fra A), Brovænget 14,
Virum — (C)

AFGANG

Aktive (rabatberettigede A- og B-medlemmer):

Kirsten Hede (overført til C), Amagertorv 19, København
K — (A)
John Robert Skånstrøm (overført til C), Brovænget 14,
Virum — (A)
H. Svanberg (slettet), Flensborggade 53, København V —
(A)

ADRESSEÆNDRINGER

Colin Weikop, Sydskråningen 3, Kgs. Lyngby — (A)
tidl. adr. Nørreparken 7, Frederikssund.

D.F.F. generalforsamlingen og 75-års jubilæumsfesten udsat til den 22.-23.-5.

Som meddelt samtlige foreningens medlemmer ved
brevkort af 19. marts er den til lørdag den 3. april
indvarslede generalforsamling såvelsom receptionen
og middagen søndag den 4. april i anledning af fore-
ningens 75-års jubilæum mandag den 5. april blevet
aflyst.

Jubilæet forbigås derfor i absolut stilhed.

I stedet for afholdes foreningens ordinære 1954
generalforsamling med den opslåede dagsorden lørdag
den 22. maj 1954 kl. 15.00 i Håndværkerforeningen,
Dronn. Tværgade 2, København K, mens jubila-
æumsfestligheden iøvrigt efter det nedenstående, fo-
reløbige program afholdes i Håndværkerforeningen
søndag den 23. maj.

Kontingentrestancer

bedes snarest indbetalt til D.F.F.s girokonto nr.
838.24. En ny medlemsliste er i arbejde, og restanter
kan ikke medtages i denne.

Jubilæumsfestens program

Det endelige program for det til den 22.—23. maj
udsatte 75-års jubilæumsmøde vil blive offentliggjort
senere. Den foreløbige plan ser således ud:

Lørdag den 22. maj 1954

- kl. 13.00 D.F.F.s annoncørers udstilling af det mest
moderne fagmateriel åbnes i Håndværker-
foreningen, Dronn. Tværgade 2, Køben-
havn K. Udstillingen er ligeledes åben søn-
dag den 23. maj fra kl. 10.00—17.00.
kl. 15.00 D.F.F.s 75-års jubilæumsgeneralforsamling
i Håndværkerforeningen. Til generalfor-
samlingen har kun A-medlemmer adgang.

Søndag den 23. maj 1954

- kl. 10-12 Reception i Håndværkerforeningen.
kl. 19.00 Jubilæumssoupér i Håndværkerforeningen,
derefter underholdning og dans (påklæd-
ning: festdragt eller mørkt tøj). Til soupé-
ren er tænkt serveret canapéer (med hum-
mer naturel, sprængt oksetunge med itali-
ensk salat, varm fiskefilet sc. remoulade,
e.a.), kalkun farci (garneret med glacerede
kastanier, kompot og salat) og illumineret
jubilæums-is med frugter, annanas m. m.
Prisen pr. kuvert er ekskl. drikkevarer og
betjeningsafgift kr. 15.00. Deltagelse i ju-
bilæumssoupéren kan kun ske efter forud-
gået indtegning ved et særligt bestillings-
kort, der senere vil blive tilstillet samtlige
foreningens medlemmer.

Fotografer, der kunne tænke sig at glæde deres kol-
leger samt gæsterne med en jubilæumssang — mor-
som eller alvorlig —, bedes sende manuskriptet til
D.F.F.s sekretariat helst inden den 1. maj, så at tryk-
ningen kan ske i god tid.

25-års jubilæum

Den 1. april kan fotograf Orla Stegger-Sørensen
fejre 25-års dagen for sin ansættelse i firmaet Ham-
merschmidts Foto, Ryesgade 1, Århus.

O. Stegger har haft den i og for sig misundelses-
værdige skæbne, at hele hans fotografkarriere er fal-
det inden for eet og samme firmas tjeneste, idet O.
Stegger udstod sin læretid i Hammerschmidts Foto
(han opnåede sit svendebrev i 1949) og derefter har

Den danske Fotofabrik

*ønsker
Danske Fotografers
Forening
hjertelig til lykke
på
75 års dagen
med
tak for godt samarbejde*

Grundlagt 1900

A/S MERKUR-FOTO

Udkommer august 1954:

HANS WINDISCH
FARVEFOTOGRAFERING

(»SCHULE DER FARBEN-FOTOGRAPHIE«)

232 sider, format 16,5 × 22 cm, kunstryk-papir, rigt illustreret og med 40 farveplancher trykt i 4 og 10 farver. Indbundet i hellærre-dsbind med seksfarvet smudsomslag.

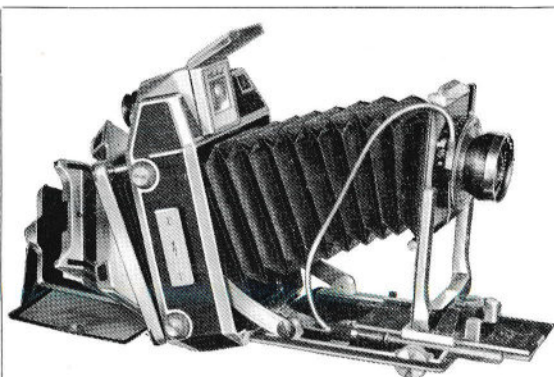
ca. kr. 39.50

Farvefotografering kræver idag mere end blot nogle tekniske retningslinjer. Man kan ikke tale med om farvefotografering uden at kende denne bog om farvefoto, skrevet af en fremragende fotograf, og uden at have tilegnet sig dens indhold. En chance for enhver, hvadenten han er fagmand eller amatør, til nemt at sætte sig ind i alt om emnet. Mønstergyldige farvegengivelser gør bogen til en bogteknisk kostbarhed. Det er ikke blot *en bog om farvefotografi*, men standardværket om dette emne.

Bestil Deres eksemplar idag, da bogen kun trykkes i et begrænset oplag.

FOTOFORLAGET SKRIFOLA

Nørregade 20 - Minerva 1650* - København K.

**FOTO-ARTIKLER
FOR FAGFOTOGRAFER**

EGIL FORSBERG

FOTOGRAFISK HANDELSHUS

Bredgade 4 . København K . Central 603

været betroet posten som firmaets leder. Blandt kolleger er O. Stegger ikke blot kendt som en endog særdeles dygtig fotograf i almindelighed, men også som en fremragende filmfotograf, der bl. a. har taget adskillige operationsfilm, — en opgave, det ikke netop er hver mands sag at løse tilfredsstillende.

Men O. Stegger har ligeledes vist sig at være en organisator og forretningsmand af virkeligt format, idet Hammerschmidts Foto under hans ledelse er vokset til at være et af Danmarks allerstørste fotografiske forretninger. Og dette resultat kommer man næppe sovende til.

Fotograf O. Stegger er med sit — trods al travlheden — altid så rolige og naturligt venlige væsen lige afholdt af firmaets kunder og dets personale, lige som hans ganske selvfølgelig autoritet har ført ham frem til bl. a. den faglige tillidspost, han i dag indtager som medlem af bestyrelsen for Øst-Midtjydsk Kreds under Dansk Fotografisk Forening. Men O. Steggers indsats for faget rækker bl. a. derved langt ud over kredsen, at det ikke mindst også var hans indsats i samarbejde med specielt Peter Nissen (Esbjerg) og P. M. Pedersen (Herning) inden for foreningens prisliste-udvalg, der har muliggjort den i efteråret 1953 skete udsendelse af den vejledende mindsteprisliste for fagfotografiske arbejder.

**Sydsjælland-Møn kredsen
til arbejds-møde**

I weekend'en den 20. og 21. februar afholdt Sydsjælland-Møn kredsen et kursus med stor og interesseret deltagelse.

Forstander J. Justesen øste af sin ufattelig omfattende viden, — og denne gang om »Multigrade« samt »Varigam« —, ligesom han demonstrerede det amerikanske »Grad-a-Con« koldlys-læg, der specielt er beregnet til forstørrelse på det amerikanske eengrads papir med den variable hårdhedsgrad. Om søndagen var så alle mødedeltagere i funktion med at øve sig i arbejdet med disse nye fotografiske hjælpemidler.

Belgisk Import Compagni, repræsenteret ved grosserer Sv. Bech-Bruun og afdelingsleder Lassen, ydede også deres bidrag til mødet ved at demonstrere de nye typer elektronflash fra Dr. Mannesmann-Werke, og man glædede sig over det smukke håndværksmæssige

AD. GOECKERS EFTF. A/S

HERLUF TROLLESGADE 5

KØBENHAVN K.

TELEFON: C. 970 & C. 929

**Fotografernes leverandør gennem
snart 100 år!**

Durst Laborator 3 S

Et tiptop moderne forstørrelsesapparat 13×18 cm for sort/hvid og farve forstørrelser, samt for formindskelser og reproduktion.

Drejelig objektiv-holder for 3 objektiver fra 5 til 24 cm brændvidde.

Negativholder, objektivholder samt forstørrelsesbord bevægelig for opretninger.

Negativholder forsynet med indstillelige masker. Glasløs negativholder for film 6½×9 - 9×12 og 10×15.

Dobbelt kondensator 240 mm i 2 dele, der i et enkelt greb kan skiftes til 85, 130, 160 eller 180 mm.

Farvefilter-holder for 16×16 filter.

Brochure tilsendes gerne.

E. JUL. HOTHER

Palægade 5, K., Tlf. C. 11 898, C. 97 47, Palæ 97

kvalitetsarbejde og apparaturets fantastiske rækkevidde. Det nye Bertram universalkamera forvandede ved en påfølgende demonstration ved dets mange tekniske finesser og store arbejdsmuligheder.

Så ivrigt deltog de fremmødte i de praktiske forsøg, at der måtte en stilfærdig opfordring til slut til, for at fotograferne skulle kunne nå deres sidste tog hjem. Fotograf J. Melberg, der havde stillet sit atelier og sine mørkekamre til rådighed, blev takket, — men dette var faktisk slet ikke nok, når hensyn tages til det store besvær, vi gennem dette møde påførte vor gode kollega.

Kursuset fik en ekstra prik over i'et ved tilstedeværelsen af fotograf Mydtskov, der fyldte rummet med sin store personlighed: Slagfærdig, faglig dygtig, vital, — så mange ting kunne siges, men lad dette være nok i forbindelse med ønsket om et snarligt gensyn. At fotograf Johs. Andersen (Næstved) galant kørte damerne en tur i sin smukke, nye bil, noteres for en fuldstændigheds skyld. W. E.

To møder i Storkøbenhavn-Nordsjællands kreds

Den 24. februar havde Storkøbenhavn-Nordsjællands kreds indbudt sine medlemmer til en orientering om og en demonstration af Ilford's »Multigrade« og Du Ponts »Varigam« een-grads papirer med variabel kontrast og af det amerikanske »Grad-a-Con« koldlys anlæg, der specielt er beregnet til alternativ styring af »Varigam« papirets gradation i stedet for det almindeligvis benyttede filtersæt.

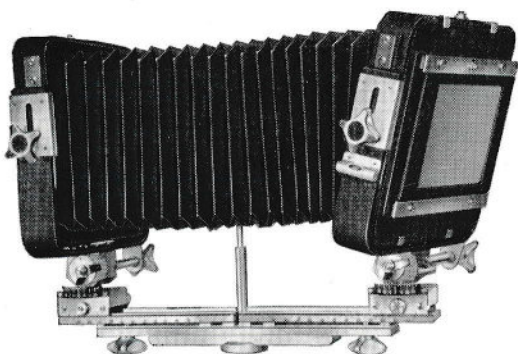
Lærer ved den københavnske fagskole, fotograf G. Bjerregaard, indledte det meget interessante møde med et ualmindelig klart formuleret og derfor for alle letforståeligt foredrag, hvori han redegjorde for det væsensforskellige britiske og amerikanske een-grads papirs karakteristika og respektive ydeområde.

Fotograf Bjerregaard lod blandt tilhørerne uddele en meget instruktiv og oplysende sammenligningskurve — fremstillet på den københavnske fagskole —, der viste de to een-grads papirers reaktionskurve og gradationskurve.

Fotograf Jørgen Justesen greb logisk ind i G. Bjerregaards redegørelse og foreviste ikke alene arbejdsprøver på de to een-grads papirer, men lod tilhørerne i skiftende smågrupper overvære billedfremstilling dels under benyttelse af de respektive filtre og dels under benyttelse af det variable koldlys. Enkelte af de tilstedeværende fik endog adgang til selv at udføre forstørrelser både på »Multigrade« og på »Varigam« og fik på denne måde et værdifuldt førstehåndsindtryk af, hvor nemme disse papirer er i praksis, og hvor høj billedkvalitet de yder.

Den 23. marts samledes medlemmerne i Storkøben-

PLAUBEL **Peco**

Studio Kamera 9×12

Budtz-Müllers Efff. A/s

Fotografisk Handelshus

Værnedamsvej 15 . København V . Tlf. Ve. 4217 . 7168

Vestergade 80 . Odense . Tlf. 2341

Perutz

**Finkorn- og
Udlignings-
fremkalder**

Tankpakning leveres i følgende

Pakninger:

5 — 10 — 35 — 70 Ltr.

Efterfyldning:

5 — 10 — 20 Ltr.

Finkornfremkalder Perufin:

600 ccm - 1 Ltr.

**Ultra Finkorn - Fremkalder
Windisch**

W 665 til 600 ccm

S. SKOTNER'S EFTF.

v. O. Bendixen & Malte Christensen

Fotografiske Artikler en gros . Tlf. Eva *702

Amalievej 14 - København V.

Rammefabriken

JYDEN

B. P. RANGHØJ & SØNNER

Kastanieallé 11 . Aabyhøj

Største specialfabrik i metalrammer

Geedes

Fotohjørner cello-fix

Oblater og Textetiketter

leveres ret omgående fra fabrik

CARLO GEDE

(midlertidig adresse)

BORGM. JENSENS ALLÉ 2

København Ø . TRia 657

havn-Nordsjællands kredsen påny, denne gang for at påhøre et foredrag af selveste kredsformanden, fotograf Th. Weg. Emnet var »Karakterskildring i det fotografiske portræt«, d. v. s. en efter danske forhold afpasset version af det foredrag, som fotograf Weg i februar med stor succes havde holdt for svenske fotografer i Göteborg, og som havde skaffet ham indbydelse til at holde foredraget påny i Stockholm i forbindelse med Svenska Fotografernas Förbunds 60-års jubilæum i efteråret 1955.

Th. Weg øste af sin rige viden — menneskelig og teknisk — om fremstillingen af det karakterskildrende portræt og understregede videre kraftigt nødvendigheden af samt mulighederne for gennem kvalitetsarbejde at skabe autoritet om fotografen til fordel — også økonomisk — for ham selv og til fagets anseelse i sin helhed. Weg er ikke blot en idealist, der gør en indsats for at hæve fagets fane højt, men tillige en praktiker, der gennem mange eksempler fra sin egen, stadig voksende forretning, var i stand til at bevise sine teories rigtighed.

Foredraget var — så seriøst det end ifølge sagens natur måtte være — isprængt en lang række af mor-

somme selv-oplevelser, så at det blev til lige stor fornøjelse og nytte for forsamlingen, der da også lønnede ham med et kraftigt bifald. Efter foredraget fulgte en animeret diskussion over det givne emne, således at kontakten mellem foredragsholderen og hans auditorium yderligere udbyggedes.

Forside-
illustrationen
er et af
Hansen & Weller
— formentlig i
perioden 1870—80
— udført fotografi
af forfatteren
Vilh. Bergsøe.
Billedet tilhører
Frederiksborg
Museet

RUBRIKANNONCER

til tidsskriftets april-nummer mod-
tages *senest* onsdag den 14. april

PLADS TILBYDES

47 **Dygtig alsidig uddannet fotografmedhjælper** der forstår at holde orden i arbejdet, og som sætter en ære i at lave pænt arbejde, antages straks eller senere. En mand, der også interesserer sig for fotospecialhandel, foretrækkes. For den rette mand er pladsen af længere varighed. Lønkrav, afskrift af anbefalinger og billede ønskes vedlagt ansøgningen.

*Fotograf Sv. Aa. Dinnesen,
Brødregade 2, Randers.*

49 **Medhjælperker**

2 unge damer — dygtige til forstørrelse og kopiering — antages til 15. april eller 1. maj i vor store foto-specialforretning på strøget i Odense. Gode moderne arbejdsforhold med alle nye maskiner. Ansøgning med foto til

*NØRMARKS FOTOHANDEL,
Vestergade 38, Odense*

51 **Medhjælp**

med alsidig uddannelse antages straks eller 1. maj

eller 1. juni. Anbefalinger, foto og lønkrav (fri kost og logi) til

*C. Lüsberg jun.,
Foto Atelier & Foto Handel,
Middelfart, tlf. 244*

53 **Vi mangler**

en dygtig, selvstændigt arbejdende medhjælper til 1. maj. Pladsen kan blive varig efter ønske. Helst rutineret til mørkekammer. Tilbud og lønkrav vedlagt foto udbedes.

*H. Lund & Søn,
Fotografer,
Grindsted, tlf. 39*

PLADS SØGES

45 **Ung mand (17 år)**

søger stilling som fotografelev fra 1. eller 15. juli i København eller omegn. Realskoleeksamen haves. Henvendelse til

*Jens Rasmussen,
Slotsgade 20, Hillerød,
tlf. 26*

56 Fotograflærling

Ung mand (17½ år), har stået 2½ år i lære, søger en fortsat læreplads.

*Robert Baltzer Jensen,
Roskildevej 261, Valby,
tlf. RØdovre 318*

ATELIER

44 Fotografisk forretning

helst med butik og lejlighed, beliggende i provinsen, ønskes til købs på rimelige vilkår af dygtig fotograf. Billet mrk. 44.

52 Atelier med foto-specialhandel

På grund af alder er atelier og butik (foto-specialhandel) til salg, leje eller forpagtning (helt eller delvis). Eventuelt kan medhjælper få plads for senere overtagelse. Billet mrk. 52.

54 Fotografisk atelier med butik

beliggende på hovedstrøg i større provinsby er til salg straks. God fast kundekreds, gode og moderne lokaler. Nødvendig udbetaling kr. 15.000,—. Billet mrk. 54.

55 Atelier med ejendom

hvori der let kan indrettes fotobutik, til salg i større stationsby. Virkelig gode fremtidsmuligheder. Mindre kapital nødvendig. Henvendelse til

*Holger Madsen,
Kronald, Nr. Snede,
tlf. Klovborg 54 u*

59 Gammelt, velrenommeret firma

— centralt beliggende i stor jydsk provinsby — er til salg. Der er lejlighed ved forretningen. Billet mrk. 59.

KØB OG SALG

43

På grund af andre forhold er en del apparatur til salg, atelierkamera, 2 objektiver, udefotograferingsapparater, forstørrelsesapparater, tørklæbemaskine, fremkalderskåle, udhængsskabe, lamper.

*M. Rasmussens enke,
Vestergade 39, Lemvig,
tlf. 174*

46 Skal De starte!

Et komplet atelierudstyr bestående af atelierkamera, projektør, spotlight, forstørrelsesapparater, glitterpresse etc. etc. er billigt til salg på lempelige vilkår. Billet mrk. 46.

48

På grund af forretningsophør er mit fotografiske inventar billigt til salg.

*Fotograf, fru Bjerregaard,
Guldsmedgade 19, 1,
Århus*

50 Blankt bromsølv

4000 bl. 18×24 Kodak B.G. 4 i garanteret fejlfri stand sælges samlet eller delt til en stærkt reduceret pris.

*Strüwing Reklamefoto,
Købmagergade 67-69,
København K.*

57 Et Norka Multifotokamera

helautomatisk og i fin stand, sælges.

*Fotograf H. Kaas,
Skattergade 14, Svendborg*

58 Til salg

Silkeborg højglansmaskine med 2 forkromede plader 45×61 cm (*lidt* brugt). Pris samlet: kr. 260,00. Billet mrk. 58.

RETOUCHE

38 Farvelægning

udføres for fotografer.

*Poul Olsen,
Ådum Kirkeby pr. Tarm (Jyll.)*

39 Kolorering

Farvelægning udføres på smukkeste måde.

Kopier efter gamle billeder udføres for kolleger omhyggeligt og til rimelig pris.

*Ruth Christiansen,
Nørrebrogade 13, 4., København N,
tlf. NOra 1655*

40 Undervisning i farvelægning

*Esse Stegmann,
Banevej 1, Charlottenlund,
tlf. ORdrup 4706*

41 Papir-farvebilleder (ikke kolorering)

laves efter såvel pos.- som neg.- farvefilm. Neg.- og pos.-farvefilm fremkaldes. Oplysninger og prisliste sendes.

*Jørgensen,
Fokus Foto Film,
Frederiksborgvej 41, København NV.,
tlf. TAga 8418*

DANSK FOTOGRAFISK TIDSSKRIFT

fagmateriale udstilling

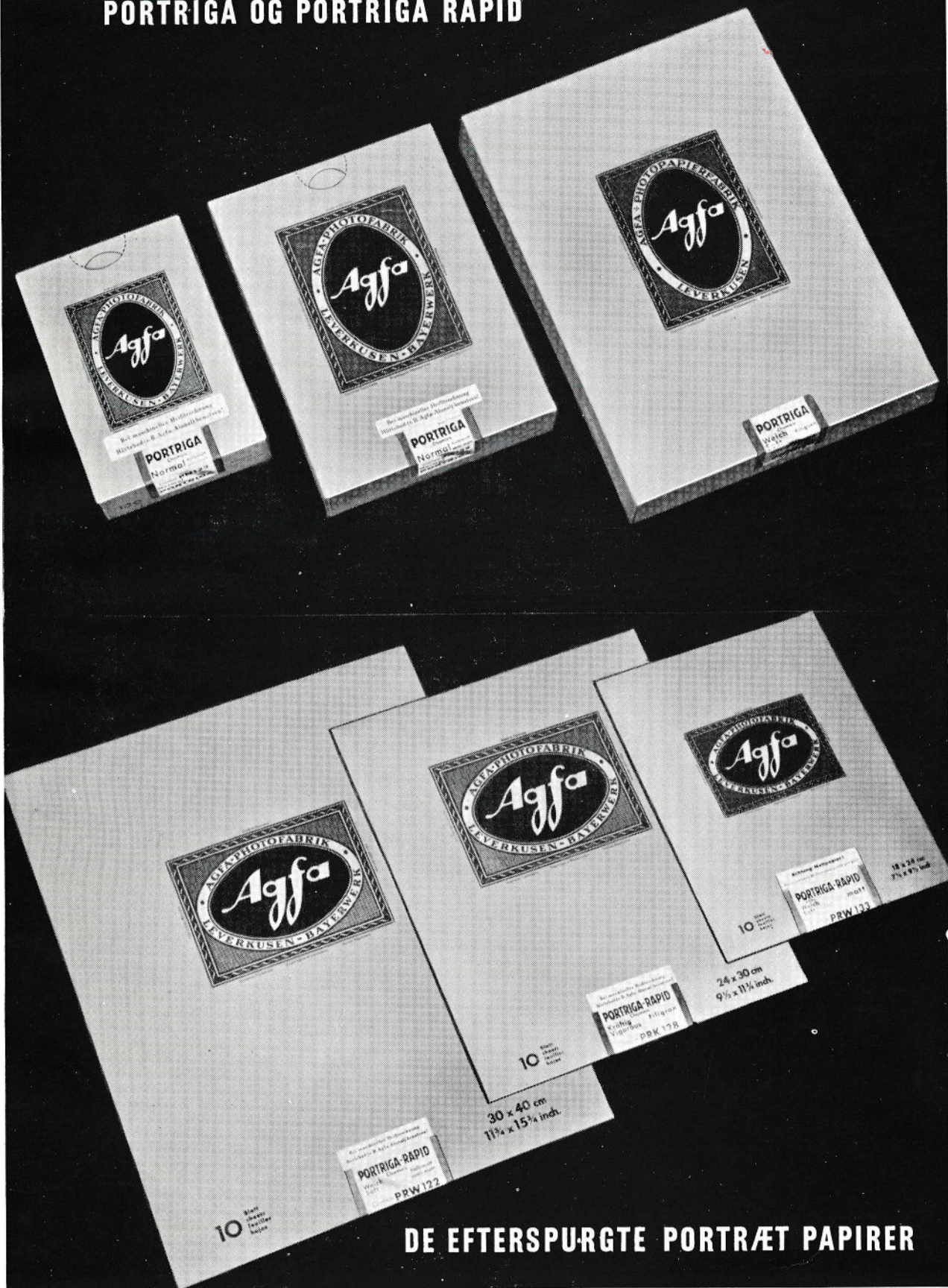
den 22. og 23. maj i Håndværkerforeningen i København

For at vise sine læsere det mest moderne fagmateriale i forbindelse med Dansk Fotografisk Forenings 75-års jubilæumsgeneralforsamling og 75-års jubilæums-fest, har tidsskriftet indbudt sine annoncører til en uformel udstilling og demonstration af deres varer. Foreløbig har følgende givet tilsagn:

E. Behnke, Nørrebrogade 26, København N.
Belgisk Import Compagni, Landemærket 11, København K.
Budtz-Müllers Eftf. A/S., Værnedamsvej 15, København V.,
og Vestergade 80, Odense
Egil Forsberg, St. Strandstræde 9, København K.
Ad. Goeckers Eftf. A/S., Herluf Trollesgade 5, København K.
Gevaerts Generalagentur, Ryesgade 19-21 A, København N.
E. Jul. Hother, Palægade 5, København K.
Ilford Foto Akts., Pilestræde 19, København K.
Kodak Aktieselskab, Vodroffsvej 26, København V.
May & Baker Ltd., Dagenham, Essex, England
Merkur-Foto A/S., Trekronersgade 15-17, København-Vanløse
Erik Nielsen, Rosengården 12, København K.
»Nowa«, Frederikssundsvej 88, København NV.
Photo-Tone A/S., Suhmsgade 1, København K.
James Polack A/S., Vestergade 12 A, København K.
Skandinavisk Camera Industri, Bulbjergvej 10, Vanløse.

Den samlede, endelige udstiller-liste med en kortfattet angivelse af de fagmaterialer, der vil blive udstillet og demonstreret, vil findes i Dansk Fotografisk Tidsskrift for maj 1954.

PORTRIGA OG PORTRIGA RAPID

DE EFTERSPURGTE PORTRÆT PAPIRER

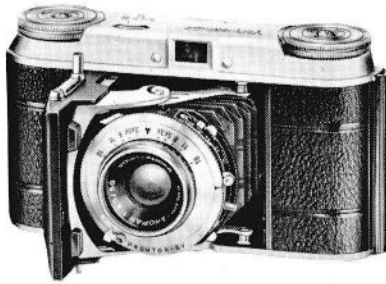
Voigtländer

- fordi Optikken er saa god!

Vito II

24/36 mm

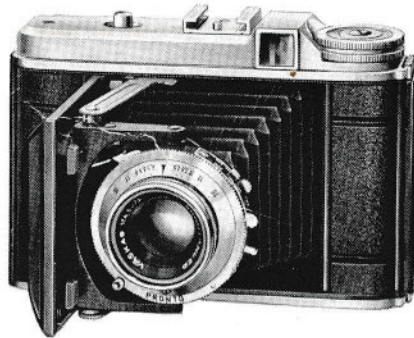
Det lette, fikse
Smaabilled-
kamera
i den billige
Prisklasse
Color-Skopar
1:3,5/50 mm

Perkeo

6/6 cm

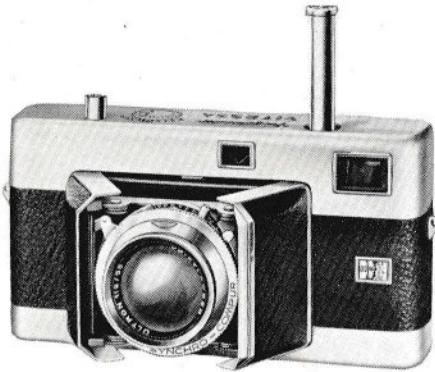
med **Vaskar**
1:4,5/80 mm
eller
Color-Skopar
1:4,5/80 mm
og forskellige
Lukkere

Vitessa

24/36 mm

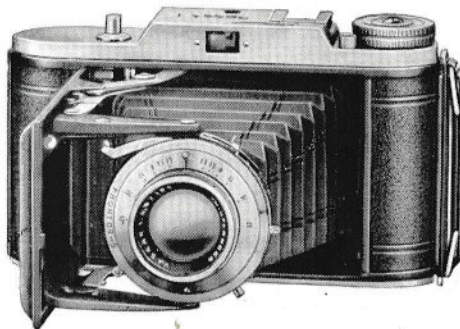
med Hurtig-
optæk,
parallaxefri
Maalesøger og
lysstærk Optik,
Color-Skopar
1:3,5/50 mm
eller
Ultron
1:2/50 mm

Bessa I

6,9 cm og
4,5/6 cm

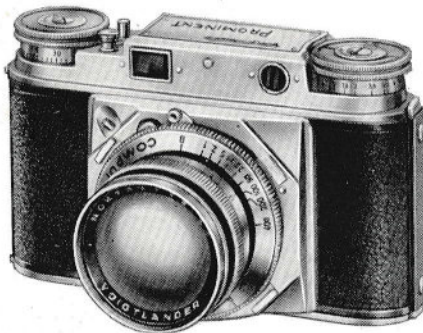
med **Vaskar**
1:4,5/105 mm
eller
Color-Skopar
1:3,5/105 mm

Prominent

24/36 mm

med Central-
lukker og
udskiftelig Optik
Color-Skopar
Ultron
Nokton
Telomar
og
Skoparon

Bessa II

6,9 cm

med
Color-Skopar
eller
Color-Heliar
1:3,5/105 mm
eller
Apo-Lanthar
1:4,5/105 mm
og Maalesøger

Forlang Brochure og Prislister

og saa **GEVAPAN**

GEVAERTS GENERALAGENTUR - RYESGADE 19/21 - KØBENHAVN N - TELEFON NORA 9566